

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 30.06.2020 № 15-1

ЗВІТ

**про результати аналізу щорічного звіту
Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського
господарства України, що містить аналіз функціонування
системи публічних закупівель та узагальнену інформацію
про результати здійснення контролю у сфері закупівель**

Київ 2020

Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням (стаття 98 Конституції України).

Організацію, повноваження і порядок діяльності Рахункової палати визначає Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII "Про Рахункову палату".

Цим Законом встановлено, що повноваження, покладені на Рахункову палату Конституцією України, здійснюються через провадження заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів.

Разом з тим до повноважень Рахункової палати віднесено здійснення попереднього аналізу, до розгляду на засіданнях комітетів Верховної Ради України та на пленарних засіданнях Верховної Ради України, щорічного звіту, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель, протягом трьох місяців з дня його оприлюднення.

Рахункова палата застосовує у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) та Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI) у частині, що не суперечить Конституції та законам України.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ	4
ПРЕАМБУЛА	5
1. ЗАГАЛЬНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ ТА ПОДАННЯ ЩОРІЧНОГО ЗВІТУ	8
2. АНАЛІЗ ЗВІТУ МІНІСТЕРСТВА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ ВІДНОСНО ВІДОБРАЖЕННЯ СТАНУ ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ	9
3. АНАЛІЗ ЗВІТНИХ ДАНИХ ЩОДО СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ...	11
4. АНАЛІЗ ЗВІТНИХ ДАНИХ ЩОДО СТАНУ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ	14
4.1. <i>Щодо розвитку електронної системи закупівель</i>	14
4.2. <i>Щодо міжнародної діяльності.....</i>	16
4.3. <i>Щодо професіоналізації сфери публічних закупівель</i>	19
4.4. <i>Щодо статистичних підсумків функціонування сфери публічних закупівель</i>	22
4.4.1. <i>Відносно кількісних показників за процедурами закупівель.....</i>	25
4.4.2. <i>Відносно кількісних показників за предметами закупівель.....</i>	28
4.4.3. <i>Відносно вартісних показників за процедурами закупівель</i>	29
4.4.4. <i>Відносно вартісних показників за предметами закупівель</i>	30
4.4.5. <i>Відносно рівня конкуренції.....</i>	31
5. АНАЛІЗ ЗВІТНИХ ДАНИХ ЩОДО СТАНУ ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ЗАКУПІВЕЛЬ	32
6. АНАЛІЗ СТАНУ РЕАГУВАННЯ НА РІШЕННЯ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ, ПРИЙНЯТЕ ЗА ПІДСУМКАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО ЗАХОДУ ДЕРЖАВНОГО ЗОВНІШНЬОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ (АУДИТУ).....	36
ВИСНОВКИ	38
ПРОПОЗИЦІЇ	45
ДОДАТКИ.....	47

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

АМКУ	– Антимонопольний комітет України
Аналіз	– аналіз щорічного звіту Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель
Держаудитслужба	– Державна аудиторська служба України
Допороги	– допорогова закупівля, звіти про укладені договори
ДП "Прозорро"	– Державне підприємство "Прозорро"
ЕСЗ	– електронна система закупівель
Закон України "Про публічні закупівлі"	– Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII "Про публічні закупівлі" у редакції до 19.04.2020
або Закон № 922	– лист Рахункової палати від 23.04.2020 № 03-1000 до Антимонопольного комітету України про надання інформації з питань проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) щодо аналізу щорічного звіту Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель
Запит до АМКУ	– лист Рахункової палати від 23.04.2020 № 03-999 до Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України про надання інформації з питань проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) щодо аналізу Звіту Мінекономіки
Запит до Мінекономіки	– звіт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель за 2019 рік
Звіт Мінекономіки	– Державна казначейська служба України
Казначейство	– Міністерство юстиції України
Мін'юст	– Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України
Мінекономіки	– Міністерство економічного розвитку і торгівлі України
Мінекономрозвитку	– Міністерство фінансів України
Мінфін	– Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII "Про публічні закупівлі" у новій редакції, яку введено в дію з 19.04.2020
Нова редакція Закону № 922	– План заходів щодо реалізації Стратегії реформування системи публічних закупівель ("дорожня карта"), затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 175-р
План заходів щодо реалізації Стратегії	– Положення про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України 20.08.2014 № 459 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 11.09.2019 № 838)
Положення № 459	– Стратегія реформування системи публічних закупівель ("дорожня карта"), схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 175-р
Стратегія	

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення Аналізу: стаття 98 Конституції України, статті 4 та 7 Закону України "Про Рахункову палату", План роботи Рахункової палати на 2020 рік, затверджений рішенням Рахункової палати від 29.11.2019 № 34-1 (із змінами), і доручення департаменту та/або територіальному підрозділу для виконання повноважень члена Рахункової палати та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 03.01.2020 № 03-3.

Мета Аналізу: у рамках повноважень, визначених Законом України "Про Рахункову палату", та з урахуванням результатів заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) Рахункової палати, надання попередньої оцінки щорічному звіту Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель.

Предмет Аналізу:

- звіт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель за 2019 рік;

- нормативно-правові акти та інші документи, які регламентують діяльність у сфері публічних закупівель.

Об'єкт Аналізу: Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України як центральний орган виконавчої влади, уповноважений на підготовку щорічного звіту.

Направлення запитів щодо надання інформації: Мінекономіки, АМКУ та ДП "Прозорро".

Ідентифіковані ризики Звіту Мінекономіки:

- імовірність того, що подана інформація про значення певних параметрів відрізняється від істинного значення цих параметрів у межах необхідної точності або об'єктивності;

- обмежені можливості для зіставлення поданих даних;
- недостатність поданої інформації;
- недостатня цінність інформації для прийняття управлінського рішення в момент її використання;

- неузгодженість часу подання інформації і розв'язування задач управління;
- недостатність інформації, спроможної впливати на прийняття управлінських рішень.

Критерії, які використовувалися в ході Аналізу. Застосовувалася сукупність критеріїв (орієнтирів, ідентифікованих як зразки для відповідних процесів), систематизованих за характером причинного зв'язку та спрямованих на виявлення ознак, достатніх для розкриття ідентифікованих ризиків і мети цього Аналізу, а саме:

➤ **достовірність** – як відображення реально існуючих фактів з необхідною точністю;

➤ **надійність** – як об'єктивне відображення результатів діяльності;

➤ **порівнянність** – як можливість зіставлення даних різних часових періодів, джерел тощо;

➤ **змістовність** – як оптимальне співвідношення кількості інформації в повідомленні за обсягами даних, що її відображають;

➤ **повнота** – як мінімальний, але достатній для прийняття ефективного управлінського рішення набір показників;

➤ **своєчасність** – як подання інформації не пізніше заздалегідь призначеного моменту часу, узгодженого з часом розв'язування завдань управління;

➤ **актуальність** – як ступінь збереження цінності інформації для прийняття ефективного управлінського рішення в момент її використання;

➤ **значущість** – як здатність поданої інформації впливати на прийняття управлінських рішень;

➤ **важливість** – як здатність відображати питання, які є важливими для оцінки стану функціонування системи публічних закупівель.

Методи збирання даних:

- аналіз матеріалів заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) Рахункової палати у частині питань, що стосуються здійснення закупівель за рахунок коштів державного бюджету, а також відповідної інформації про реагування об'єктів контролю на рішення Рахункової палати;

- моніторинг нормативно-правових, розпорядчих актів та інших документів, які регламентують діяльність, пов'язану з предметом аудиту;

- аналіз звіту Мінекономіки;

- аналіз інформації, оприлюдненої в ЕСЗ;

- моніторинг інформації єдиних державних реєстрів;

- моніторинг інформації баз даних, відкритих для доступу;

- моніторинг звітності державних органів за 2019 рік з питань, що стосуються предмета аналізу;

- моніторинг аналітичної й статистичної інформації державних органів, установ та підприємств, іншої офіційної інформації та повідомлень у засобах масової інформації з питань діяльності у сфері публічних закупівель;

- аналіз інформації, отриманої на відповідні запити до державних органів.

Джерела інформації:

- матеріали заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) Рахункової палати у частині питань, що стосуються здійснення закупівель за рахунок коштів державного бюджету, а також відповідної інформації про реагування об'єктів контролю на рішення Рахункової палати;

- Звіт Мінекономіки;

- нормативно-правові акти та інші документи, які регламентують діяльність у сфері публічних закупівель;

- інформація, оприлюднена в ЕСЗ;

- інформація єдиних державних реєстрів;

- інформація баз даних, відкритих для доступу;
- звітна статистична й аналітична інформація державних органів, установ та підприємств, інша офіційна інформація та повідомлення у засобах масової інформації з питань, висвітлених у Звіті Мінекономіки;
- інформація інших офіційних джерел.

Початкові обмеження щодо проведення Аналізу:

- **часові:** 2019 рік, у питаннях формування нормативно-правового забезпечення, а також відображення подій (фактів) у часі та взаємодії між ними, застосовуються дані за більш тривалий період;
- **територіальні:** м. Київ.

Методика здійснення Аналізу. При проведенні Аналізу застосовано загальні підходи та порядок дій, передбачені Законом України "Про Рахункову палату" (у тому числі в частині застосування Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю (ISSAI), передбачених статтею 3 цього Закону) та Регламентом Рахункової палати.

Аналіз проведено відповідно до його мети, згідно з визначеною системою критеріїв та у спосіб, передбачений аудиторськими процедурами.

Під час здійснення Аналізу головна увага приділялася питанням спроможності поданої у Звіті Мінекономіки інформації сприяти розв'язуванню завдань управління та прийняттю ефективних управлінських рішень.

Збір необхідної для цього заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) інформації та даних здійснювався без виходу на об'єкт Аналізу шляхом направлення запитів про надання інформації до державних органів та отримання відповідей на них. За результатами цих заходів отримано відповіді на запити про надання інформації від:

- Мінекономіки як головного органу в системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель, а також уповноваженого на підготовку щорічного звіту, який є предметом аналізу;
- АМКУ як органу оскарження процедур закупівель;
- ДП "Прозорро" як адміністратора ЕСЗ.

Отримані на згадані запити відомості охоплюють інформацію (АМКУ, Держаудитслужби, Казначейства та ДП "Прозорро"), яка використовувалася під час підготовки Звіту Мінекономіки, а також інформацію державних органів з питання реагування на рішення Рахункової палати, прийняте за підсумками попереднього заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Термін проведення: здійснення Аналізу, оформлення його результатів, а також подання проекту звіту на засідання Рахункової палати виконано впродовж квітня – червня 2020 року.

1. ЗАГАЛЬНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ ТА ПОДАННЯ ЩОРІЧНОГО ЗВІТУ

Україною у зв'язку з укладанням Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (*стаття 153*), ратифікованої Законом України від 16.09.2014 № 1678 (далі – *Угода про асоціацію з ЄС*), взято зобов'язання щодо забезпечення поступового приведення чинного та майбутнього законодавства у сфері державних закупівель у відповідність із *acquis* (доробком) ЄС у сфері державних закупівель.

Наразі правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави і територіальної громади встановлює Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII "Про публічні закупівлі", який Законом України від 19.09.2019 № 114-IX¹ викладено в новій редакції (*Нова редакція Закону № 922*), уведеній у дію з 19 квітня 2020 року.

Вказаним Законом визначено функції Уповноваженого органу², однією з яких є підготовка та подання не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним бюджетним роком, до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Рахункової палати щорічного звіту, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель, а також оприлюднення цього звіту на власному вебпорталі протягом двох робочих днів з дня його подання до вищезазначених органів (*підпункт третій частини першої статті 8*).

Довідково. У Новій редакції Закону № 922 норми, що стосуються підготовки та оприлюднення щорічного звіту (*підпункт третій частини першої статті 9*), уточнено шляхом конкретизації показників, які має відображати аналіз функціонування системи публічних закупівель (щодо кількісних і вартісних показників закупівель у розрізі процедур і предметів закупівель, рівня конкуренції, кількості скарг), водночас регулюючу норму щодо строків оприлюднення щорічного звіту вилучено.

Основні напрями розвитку і вдосконалення системи публічних закупівель визначені Стратегією реформування системи публічних закупівель ("дорожньою картою") та Планом заходів щодо реалізації Стратегії реформування системи публічних закупівель ("дорожньої карти")³.

Так, Стратегія, передбачає, що суспільство та влада повинні контролювати,

¹ Закон України від 19.09.2019 № 114-IX "Про внесення змін до Закону України "Про публічні закупівлі" та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель".

² Термін Уповноважений орган Законом № 922 у редакції, чинній до 19.04.2020, визначено як центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері публічних закупівель (пункт 34 частини першої статті 1), у редакції з 19.04.2020 – центральний орган виконавчої влади, що **забезпечує формування та** реалізує державну політику у сфері публічних закупівель (пункт 36 частини першої статті 1).

³ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 175-р "Про Стратегію реформування системи публічних закупівель ("дорожню карту")".

які саме товари, роботи та послуги закупаються державними інституціями, органами місцевого самоврядування за рахунок відповідних бюджетів, чому саме такі товари та послуги вважаються необхідними для суспільних потреб, якою є загальна вартість таких товарів та послуг, яким чином проводяться процедури закупівлі. **Для досягнення зазначених результатів необхідно забезпечити прозорий, чітко структурований, комплексний економічний аналіз та моніторинг функціонування системи публічних закупівель.**

Разом з тим на виконання вимог пункту 3 частини першої статті 8 Закону № 922 Мінекономіки підготовлено Звіт, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель за 2019 рік, який розміщено на офіційному вебсайті міністерства⁴ та листом від 30.03.2020 № 3305-04/21472-03 подано Рахунковій палаті (вхідний № 593/05 від 31.03.2020).

При цьому, з часом, Мінекономіки на офіційному вебсайті замінено вищезазначений звіт на доопрацьований. Станом на 15.06.2020 на офіційному вебсайті міністерства розміщено два звіти: у редакції, надісланій Рахунковій палаті⁴, та доопрацьований із позначкою "Візуалізована версія"⁵.

Отже, вимога Закону України "Про публічні закупівлі", у частині підготовки звіту, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель, виконується.

Результати аналізу наданого Рахунковій палаті звіту Мінекономіки, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель, відображено в наступних розділах цього звіту.

2. АНАЛІЗ ЗВІТУ МІНІСТЕРСТВА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ ВІДНОСНО ВІДОБРАЖЕННЯ СТАНУ ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Закон України "Про публічні закупівлі" (частина перша статті 7) встановлює, що Уповноважений орган здійснює регулювання та реалізує державну політику у сфері закупівель у межах повноважень, визначених цим Законом.

Положення про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України 20.08.2014 № 459 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 11.09.2019

⁴ Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України [Електронний ресурс]. – Доступний з: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=5cc39077-e96a-40fd-815b-b03f9e0187fa&title=ZvitSferiPublichnikhZakupivelZa2019-Rik>.

⁵ Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України [Електронний ресурс]. – Доступний з: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=c75452b3-bcf4-4bb7-b643-2a9069682cc5&title=ZvitSferiPublichnikhZakupivelZa2019-Rik-vizualizovanaVersiia->.

№ 838), передбачає, що **Мінекономіки** є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що **забезпечує формування та реалізує державну політику, зокрема державних та публічних закупівель**.

Довідково. Пунктом 1 постанови Кабінету Міністрів України від 02.09.2019 № 829 "Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади" (набрала чинності з 03.09.2019) Міністерство економічного розвитку і торгівлі (Мінекономрозвитку) було перейменовано на Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (Мінекономіки).

Водночас відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.09.2019 № 838 "Питання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства" (набрала чинності з 17.09.2019, із змінами та доповненнями) у назві постанови Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459 "Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі" слова "Міністерства економічного розвитку і торгівлі" замінено словами "Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства", а Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України викладено у новій редакції.

Стан відображення у Звіті Мінекономіки виконання основних функцій міністерства у сфері публічних закупівель як Уповноваженого органу наведено в додатку 1.

Дані, приведені в додатку 1, свідчать про те, що **із 17 основних функцій** Уповноваженого органу у сфері публічних закупівель, визначених статтею 8 Закону № 922, у **Звіті Мінекономіки відображено стан виконання лише 10** (детальну інформацію відображено в наступних розділах звіту), **або близько 59 відс. їх загальної кількості**.

Так, у Звіті Мінекономіки, за наявності певної інформації, фактично нерозкритими є питання щодо:

- забезпечення функціонування вебпорталу Уповноваженого органу та інформаційного ресурсу Уповноваженого органу (пункт 6 частини першої статті 8);
- наповнення інформаційного ресурсу Уповноваженого органу (пункт 7 частини першої статті 8);
- взаємодії з громадськістю з питань удосконалення системи публічних закупівель (пункт 8 частини першої статті 8);
- організації нарад та семінарів з питань закупівель (пункт 9 частини першої статті 8);
- розроблення та затвердження визначених порядків, примірної документації та форм (пункт 11 частини першої статті 8);
- співробітництва з державними органами та громадськими організаціями щодо запобігання проявам корупції у сфері закупівель (пункт 15 частини першої статті 8);
- інформування громадськості про політику та правила публічних закупівель (пункт 16 частини першої статті 8).

Разом з тим у Звіті Мінекономіки зазначено (вступна частина, сторінка 2), що під час його підготовки використовувалася надана ДП "Прозорро", як адміністратором електронної системи закупівель, інформація центральної бази даних ЕСЗ, а саме дані вебпорталу Уповноваженого органу з питань закупівель

у складі ЕСЗ, з питань закупівель prozorro.gov.ua, аналіз яких здійснювався за допомогою інструмента моніторингу публічних закупівель професійного модуля аналітики bipro.prozorro.org, а також узагальнена інформація від органів, уповноважених на здійснення контролю у сфері закупівель (АМКУ, Держаудитслужби та Казначейства).

Отже, подані у Звіті Мінекономіки відомості не відображають стан виконання значної частини функцій міністерства у сфері публічних закупівель та результатів комплексного економічного аналізу, при цьому зосереджується увага на обсягах операцій, що відбулися в ЕСЗ.

3. АНАЛІЗ ЗВІТНИХ ДАНИХ ЩОДО СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Закон № 922 до основних функцій Уповноваженого органу відносить (пункти 1 та 11 частини першої статті 8)⁶, зокрема щодо розроблення і затвердження нормативно-правових актів, необхідних для виконання цього Закону, а також визначених порядків, примірної документації та форм.

Положення № 459 визначає (підпункт 95 пункту 4), що міністерство відповідно до покладених на нього завдань, зокрема здійснює нормативно-правове забезпечення державного регулювання у сфері державних та публічних закупівель.

Стратегія передбачає, що одним із напрямів реформи публічних закупівель є забезпечення прогнозованості та стабільності нормативно-правової бази на основі гармонізації національного законодавства з правилами ЄС, адаптації ключових концепцій, понять та приведення процедур закупівлі у відповідність із міжнародними стандартами.

Стан відображення у Звіті Мінекономіки питання нормативно-правового регулювання сфери публічних закупівель наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Узагальнені дані щодо основних повідомлень, відображених у Звіті Мінекономіки з питання стану нормативно-правового регулювання сфери публічних закупівель

Суть основних повідомлень	Висновок	Пропозиції
Проведено роботу щодо забезпечення внесення змін до Закону України "Про публічні закупівлі".	наявний	—
Наведено перелік нововведень.		
Наведено перелік опрацьованих законопроектів з питань удосконалення Закону України "Про публічні закупівлі", розроблених народними депутатами України.		
Наведено у додатку 1 Звіту Мінекономіки перелік прийнятих у 2019 році нормативно-правових актів, розроблених міністерством.		

⁶ У Новій редакції Закону № 922 – пункти 1 та 11 частини першої статті 9, при цьому пункт 1 доповнено словами "та регулювання державної політики у сфері закупівель".

Аналіз даних Звіту Мінекономіки та основних його повідомлень з питання нормативно-правового регулювання сфери публічних закупівель, наведених у таблиці 1, свідчить про таке.

Основне повідомлення за цим напрямом пов'язане із забезпеченням прийняття Закону України від 19.09.2019 № 114-IX "Про внесення змін до Закону України "Про публічні закупівлі" та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель", яким Закон № 922 викладено в новій редакції.

Відповідно до Звіту Мінекономіки основною метою вказаного закону стало **удосконалення системи публічних закупівель**, спрямованої на розвиток конкурентного середовища та добросовісної конкуренції у сфері закупівель в Україні, **а також забезпечення виконання етапів II та III Угоди про асоціацію з ЄС міжнародних зобов'язань України у сфері публічних закупівель** шляхом гармонізації основних положень Закону України "Про публічні закупівлі" із Директивами Європейського Союзу з питань закупівель.

При цьому зазначається, що у законопроекті враховувалися вимоги пункту 634 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію з ЄС, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 № 1106⁷, пунктів 4, 12–15, 26 і 29 Плану заходів щодо реалізації Стратегії та пункту 59 Плану пріоритетних дій Уряду на 2019 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 № 1106-р.

Проте Звіт Мінекономіки не містить відомостей та оцінки фактичного стану справ щодо гармонізації національного законодавства з правилами ЄС.

Наведено перелік нововведень, які спрямовані на вирішення низки проблемних питань, що були виявлені під час застосування суб'єктами сфери публічних закупівель положень Закону України "Про публічні закупівлі" та їх реалізації в ЕСЗ.

***Довідково.** Нова редакція Закону № 922 передбачає, зокрема, такі нововведення:*

- можливість виправлення протягом двадцяти чотирьох годин невідповідностей в тендерній пропозиції після їх виявлення замовником;*
- нову процедуру торгів з обмеженою участю, яка передбачає обов'язкову попередню перевірку кваліфікації учасників;*
- вартість життєвого циклу, як критерій для оцінки замовником тендерних пропозицій, який дозволяє розрахувати їх економічну вигідність у довгостроковій перспективі;*
- право замовника проводити попередні ринкові консультації з метою аналізу ринку, у тому числі запитувати й отримувати рекомендації та інформацію від суб'єктів господарювання, для планування закупівель та підготовки до проведення процедур закупівель;*
- можливість замовника укладати один договір про закупівлю із переможцем закупівлі декількох лотів у межах єдиної процедури закупівлі;*
- перегляд підстав для застосування переговорної процедури та уточнений порядок проведення переговорів;*
- право замовника відхиляти тендерну пропозицію учасника, який не виконав свої*

⁷ "Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони".

зобов'язання за раніше укладеним договором про закупівлю;

- використання технічних специфікацій до предмета закупівлі, у яких визначаються характеристики товарів (послуг, робіт) через сукупність усіх їх технічних умов;

- розширений перелік кваліфікаційних критеріїв щодо наявності фінансової спроможності;

- оновлений перелік окремих сфер господарювання та введення категоризації поняття замовника;

- введення відповідальності для керівників – замовників за невиконання вимог законодавства та за укладення договору про закупівлю до/без проведення закупівель в ЕСЗ.

Крім того, у додатку 1 до Звіту Мінекономіки приведено перелік із 20 нормативно-правових актів, розроблених міністерством у 2019 році, з яких 5 (25 відс.) – щодо врегулювання організаційних питань та 6 (30 відс.) – стосуються створення умов для оперативного здійснення закупівлі окремих товарів, робіт та послуг, 2 (10 відс.) – пов'язані із створенням умов функціонування централізованої закупівельної організації (ЦЗО).

У висновках Звіту Мінекономіки з питань нормативно-правового регулювання сфери публічних закупівель зазначено, що у 2019 році Мінекономіки здійснювалась робота в частині розроблення нормативно-правових актів, спрямованих на удосконалення системи публічних закупівель, розвиток конкурентного середовища та добросовісної конкуренції у сфері закупівель в Україні, однак відсутня інформація щодо стану реалізації Стратегії.

Водночас головною подією 2019 року у сфері публічних закупівель стало прийняття Нової редакції Закону № 922, необхідність якої обумовлювалася трьома основними чинниками:

- забезпечення виконання міжнародних зобов'язань України у сфері публічних закупівель відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС;

- за роки використання на практиці законодавства у сфері публічних закупівель постала необхідність його вдосконалення для забезпечення ефективного, прозорого та якісного здійснення публічних закупівель;

- оскільки публічні закупівлі здійснюються через ЕСЗ, існувала необхідність також внесення технічних правок для належного функціонування ЕСЗ згідно з вимогами законодавства.

Як слідує із зазначеного, висновки містять передумови оновлення законодавчого забезпечення сфери публічних закупівель, однак відсутня оцінка досягнених результатів з точки зору вирішення проблемних питань.

Отже, звітні дані з питань нормативно-правового регулювання сфери публічних закупівель мають недостатню повноту через відсутність відомостей та оцінки щодо фактичного стану справ з гармонізації національного законодавства з правилами ЄС, стану реалізації Стратегії реформування системи публічних закупівель, а також щодо вирішення у зв'язку з прийняттям Нової редакції Закону № 922 проблемних питань, що зумовлює їх низьку значущість для розв'язання завдань управління й прийняття управлінських рішень.

4. АНАЛІЗ ЗВІТНИХ ДАНИХ ЩОДО СТАНУ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

4.1. Щодо розвитку електронної системи закупівель

Закон № 922 до основних функцій Уповноваженого органу відносить (пункт 2 частини першої статті 8)⁸, зокрема аналіз функціонування системи публічних закупівель.

Стратегія визначає, що створення та розвиток ЕСЗ передбачатимуть:

- підготовку відповідної нормативної бази, установлення вимог до структуризації та стандартизації інформації на всіх стадіях здійснення публічних закупівель, забезпечення рівного доступу до електронних технологій, які використовуються для проведення процедур державних закупівель;

- створення ЕСЗ, яка повинна гарантувати належний захист та збереження інформації про учасників процедури, передбачати інтеграцію відповідних баз даних та сервісів у єдину інформаційну систему електронного урядування, забезпечувати ефективний обмін між базами даних інших державних органів у сфері управління державними фінансами та із системами ідентифікації осіб, підтвердження інформації про учасників процедур закупівлі;

- використання електронних засобів, які повинні спростити та стандартизувати на всіх стадіях здійснення публічних закупівель комунікацію, що включатиме: планування, опублікування повідомлень про публічні закупівлі, забезпечення доступу до технічних специфікацій та інших тендерних документів в електронній формі, подання електронних пропозицій, забезпечення можливості автоматизованої оцінки пропозицій учасників чи окремих елементів пропозицій, що дозволяє враховувати одночасно із ціновими нецінові критерії такої оцінки, укладення та оплати договорів, оскарження процедур тощо.

Стан відображення у Звіті Мінекономіки питання розвитку ЕСЗ наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

**Узагальнені дані щодо основних повідомлень, відображених у Звіті Мінекономіки
з питання розвитку ЕСЗ**

Суть основних повідомлень	Висновок	Пропозиції
Із використанням практики ЄС Мінекономіки розроблено допоміжні інструменти, які застосовується замовниками та учасниками при здійсненні закупівель.	—	—
У пілотному режимі почав роботу спільний проєкт з ДУ "Професійні закупівлі", ДП "Прозорро" та електронними майданчиками – "Prozorro Market".		
У результаті реалізації політики у сфері публічних закупівель замовники розпочали застосовувати на практиці рамкові угоди.		

⁸ У Новій редакції Закону № 922 – пункт 2 частини першої статті 9.

Аналіз даних Звіту Мінекономіки та основних його повідомлень з питання розвитку ЕСЗ, наведених в таблиці 2, вказує на таке:

➤ **основним повідомленням** Звіту Мінекономіки з цього питання вбачається інформація про те, що із застосуванням практики ЄС міністерством розроблено допоміжні інструменти, які використовуються замовниками та учасниками. При цьому наведено перелік:

- *Настанова щодо етичної поведінки замовників під час здійснення публічних закупівель;*
- *Настанова щодо етичної поведінки учасників/потенційних учасників під час участі в публічних закупівлях з метою формування загальноприйнятих норм етичної поведінки;*
- *проект Примірної методики розрахунку очікуваної вартості предмета закупівлі з метою оптимального визначення замовниками очікуваної вартості для ефективного планування, успішного проведення процедур закупівель та досягнення максимальної економії;*
- *проект нецінових критеріїв оцінки з метою поширення практики застосування та ефективного використання таких критеріїв під час оцінки тендерних пропозицій при здійсненні публічних закупівель (Мінекономіки спільно з Мінприроди (Мінекоенерго) та представниками громадськості в рамках програми Eli Association Lab працювали над проектом "Нецінові критерії в публічних закупівлях", за результатами якого створено електронний інструмент – конструктор, що містить необхідні характеристики та параметри нецінових критеріїв для конкретних товарів, робіт чи послуг, що найчастіше закуповуються замовниками, та представлено опис можливостей їх застосування під час здійснення закупівель);*
- *забезпечено взаємодію ЕСЗ із інформаційними системами Державної фіскальної служби України щодо обміну інформацією про відсутність або наявності заборгованості (податкового боргу);*
- *запроваджено у картці реєстрації учасника в ЕСЗ окреме поле щодо категорії суб'єкта господарювання залежно від кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік;*
- *реалізована можливість внесення частини інформації, що має міститися в тендерній документації, у вигляді окремих полів у ЕСЗ.*

Слід зазначити, що у додатку 1 до Звіту Мінекономіки (Перелік нормативно-правових актів, розроблених та затверджених Мінекономіки) відсутні відомості про затвердження вищезгаданих настанов, методик та критеріїв, що вказує на не завершення у 2019 році відповідних робіт.

До того ж у звіті зазначено, що з метою підвищення ефективності закупівель центральних органів виконавчої влади, а також економії бюджетних коштів за рахунок агрегації та контролю за витратами коштів бюджету, Урядом прийнято розпорядження щодо визначення переліку замовників – центральних органів виконавчої влади та низки найбільш розповсюджених предметів, закупівлі яких через ЦЗО здійснюватимуться в обов'язковому порядку;

➤ **повідомлення щодо запровадження у 2019 році в пілотному режимі сервісу "Prozorro Market" та застосовуваної практики укладання рамкових угод (законодавчо закріплено у квітні 2020 року)** становлять суспільний інтерес, проте не супроводжуються аналітичними даними щодо отриманого ефекту. Аналітичні дані з цих питань можуть бути висвітлені у черговому щорічному звіті Мінекономіки.

Висновки з питань розвитку ЕСЗ та відповідно оцінка стану справ за цим напрямом діяльності у Звіті Мінекономіки фактично відсутні.

Крім того слід зазначити, що дані Звіту Мінекономіки та його основні повідомлення з питання розвитку ЕСЗ не відображають стану реалізації Стратегії, зокрема про створення системи обміну між державними органами електронними документами, даними щодо учасників процедур закупівлі та аналізу сфери публічних закупівель, а також щодо стану справ із запровадженням технічних стандартів для інтеграції єдиної інформаційної системи (вебпорталу) публічних закупівель з міжнародними системами для активізації взаємної участі іноземних та вітчизняних суб'єктів господарювання у міжнародних публічних закупівлях, роботи за якими відповідно до Плану заходів щодо реалізації Стратегії мали завершитися у 2019 році.

Отже, звітні дані з питання розвитку ЕСЗ обмежуються повідомленнями про окремі заходи, які мали місце у 2019 році, і не відображають оцінки фактичного стану справ щодо динаміки її розвитку та реалізації Стратегії реформування системи публічних закупівель у цьому напрямку, що вказує на формальний підхід до висвітлення цього питання.

4.2. Щодо міжнародної діяльності

Закон № 922 до основних функцій Уповноваженого органу відносить (пункти 4 та 10 частини першої статті 8)⁹, зокрема:

- узагальнення практики здійснення закупівель, у тому числі міжнародної;
- міжнародне співробітництво у сфері закупівель.

Положення № 459 визначає (підпункти 97 та 98 пункту 4), що міністерство відповідно до покладених на нього завдань:

- узагальнює практику здійснення закупівель, зокрема міжнародну, вивчає, узагальнює та поширює світовий досвід з питань закупівель;
- здійснює міжнародне співробітництво у сфері закупівель.

Стратегія визначає, що міжнародне співробітництво у сфері публічних закупівель передбачає:

- двосторонню та багатосторонню взаємодію з відповідними державними органами та міжнародними організаціями, які представляють інтереси іноземних держав або членів міжнародних організацій у сфері публічних закупівель, а також приєднання України до міжнародних угод та структур з метою гармонізації принципів та процедур публічних закупівель на умовах взаємності, запровадження в системі публічних закупівель міжнародних технічних стандартів та обміну інформацією про публічні закупівлі;

- взаємодію з Європейською Комісією з метою імплементації глави 8 розділу IV Угоди про асоціацію з ЄС, а також участь України у роботі Комітету СОТ з питань державних закупівель.

Стан відображення у Звіті Мінекономіки питання міжнародної діяльності у сфері публічних закупівель наведено в таблиці 3.

⁹ У Новій редакції Закону № 922 – пункти 4 та 10 частини першої статті 9.

**Узагальнені дані щодо основних повідомлень, відображених у Звіті Мінекономіки
з питання міжнародної діяльності у сфері публічних закупівель**

Суть основних повідомлень	Висновок	Пропозиції
У рамках реалізації функції щодо міжнародного співробітництва у сфері публічних закупівель протягом 2019 року Мінекономіки здійснило низку заходів щодо обміну досвідом у сфері публічних закупівель у частині презентацій та вивчення сучасних методів і передових практик реформування сфери закупівель, а також можливостей участі українського бізнесу в міжнародних закупівлях.	"В напрямку міжнародної діяльності Мінекономіки продовжено тісну співпрацю з іноземними колегами, міжнародними партнерами та організаціями стосовно	—
У 2019 році взято участь у засіданнях Комітету Світової організації торгівлі з державних закупівель (м. Женева, Швейцарська Конфедерація), у рамках яких, зокрема: - Українська сторона неодноразово висловлювала чітку позицію, погоджену з МЗС, щодо неприпустимості включення Автономної Республіки Крим та міста Севастополь, що є тимчасово окупованими Російською Федерацією територіями, до пропозиції доступу до ринку державних закупівель РФ, посилення на які міститься у Федеральному Законі; - між представниками Мінекономіки та делегаціями Республіки Північна Македонія, Киргизької Республіки, Республіки Таджикистан та Китайської Народної Республіки відбулось обговорення пропозицій щодо доступу до ринків державних закупівель цих країн в рамках підготовки до приєднання таких країн до Угоди СОТ.	обміну досвідом та впровадження передових практик щодо вдосконалення та подальшого реформування сфери закупівель. Вагомим результатом в цьому напрямку стала робота в Комітеті СОТ з державних закупівель, в результаті якої у 2019 році Україну обрано головуючою країною у Робочій програмі зі збору та звітності статистичних	
Продовжено двосторонній переговорний процес щодо пошуку прийняттого формату здійснення державних закупівель після вирішення питання щодо умов виходу Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії зі складу ЄС, з урахуванням позицій інших країн-членів GPA (Government Procurement Agreement) (країн, що приєдналися до Угоди про державні закупівлі).	on collection and reporting of Statistical data)."	
Головним результатом роботи в Комітеті Світової організації торгівлі з державних закупівель у 2019 році стало обрання України головуючою країною у Робочій програмі зі збору та звітності статистичних даних.		
Упродовж 2019 року представники Мінекономіки взяли участь у 7 міжнародних заходах щодо обміну досвідом у реформуванні та удосконаленні сфери публічних закупівель, запобіганні проявам корупції.		
У рамках реалізації функції щодо організації нарад та семінарів з питань закупівель Мінекономіки у 2019 році за участі представників міжнародних організацій проведено 3 навчальні семінари з обміну досвідом у сфері публічних закупівель.		

Аналіз даних Звіту Мінекономіки з питання міжнародної діяльності у сфері публічних закупівель, наведених у таблиці 3, свідчить, що:

➤ **основним повідомленням Звіту Мінекономіки вбачається інформація щодо здійснення у 2019 році низки заходів з обміну досвідом у сфері публічних закупівель у частині презентацій та вивчення сучасних методів і передових практик реформування сфери закупівель, а також можливостей участі українського бізнесу в міжнародних закупівлях.**

Проте, крім самого повідомлення, **відсутні відомості** щодо впровадження набутого міжнародного досвіду в Україні, а також **не ідентифіковано результативних показників** діяльності, пов'язаної з розширенням можливостей участі українського бізнесу в міжнародних закупівлях, у зв'язку з чим такі звітні дані є неповними, що суттєво знижує значущість поданої інформації;

➤ **повідомлення стосовно участі у міжнародних заходах з обміну досвідом (проведення семінарів за участі представників міжнародних організацій) не відображають отриманих результатів (наприклад, аналітичних даних щодо кращих міжнародних практик у сфері публічних закупівель та перспектив їх втілення в Україні), у зв'язку з чим не досягнуто належної змістовності поданої інформації;**

➤ висновок, який стосується висвітлених питань з міжнародної діяльності у сфері публічних закупівель (див. табл. 3), за відсутності відомостей щодо отриманих **прикладних результатів**, оцінки динаміки розвитку подій, а також подальших пріоритетів, має низьку значущість.

Крім того слід зазначити, що дані Звіту Мінекономіки та його основні повідомлення з питання міжнародної діяльності у сфері публічних закупівель недостатньо розкривають стан виконання функцій міністерства та реалізації Стратегії, зокрема у частині узагальнення міжнародної практики здійснення закупівель, та взагалі не відображають діяльність, пов'язану із взаємодією з Європейською Комісією з метою імплементації глави 8 розділу IV Угоди про асоціацію з ЄС, гармонізацією принципів та процедур публічних закупівель на умовах взаємності, запровадженням у системі публічних закупівель міжнародних технічних стандартів, обміном інформацією про публічні закупівлі.

Отже, звітні дані з питань міжнародної діяльності у сфері публічних закупівель через відсутність відомостей щодо отриманих практичних результатів, оцінки динаміки розвитку подій, подальших пріоритетів, а також реалізації Стратегії реформування системи публічних закупівель у цьому напрямку, мають недостатню повноту та змістовність, що зумовлює їх низьку значущість для розв'язання завдань управління й прийняття управлінських рішень.

4.3. Щодо професіоналізації сфери публічних закупівель

Закон № 922 до основних функцій Уповноваженого органу відносить (пункти 12,13 та 14 частини першої статті 8)¹⁰, зокрема:

- надання узагальнених відповідей рекомендаційного характеру щодо застосування законодавства у сфері закупівель;
- надання безоплатних консультацій рекомендаційного характеру з питань закупівель на інформаційному ресурсі Уповноваженого органу;
- розроблення примірних навчальних програм з питань організації та здійснення закупівель.

Положення про Мінекономіки визначає (підпункти 99, 100, 101 та 103 пункту 4), що міністерство відповідно до покладених на нього завдань:

- надає роз'яснення щодо застосування законодавства у сфері державних закупівель;
- надає узагальнені відповіді рекомендаційного характеру щодо застосування законодавства у сфері закупівель;
- надає на власному інформаційному ресурсі безоплатні консультації рекомендаційного характеру з питань закупівель;
- розробляє примірні навчальні програми з питань організації та здійснення державних та публічних закупівель.

Стратегія визначає, що професіоналізація публічних закупівель передбачає:

- поступову ліквідацію комітетів конкурсних торгів у поєднанні з поглибленим навчанням спеціалістів на основі використання сучасних методик та технологій;
- запровадження кваліфікації "Спеціаліст з питань публічних закупівель" різного рівня; установлення кваліфікаційних вимог до осіб, які залучаються до відповідних функцій у організаціях-замовниках на різних етапах закупівлі (фінансового планування, підготовки специфікацій, маркетингу, організації процедур закупівлі, правового забезпечення та управління контрактами тощо); поступову заміну діяльності комітетів з конкурсних торгів функціональними обов'язками спеціалістів, що залучені до виконання функції публічних закупівель. Процес професіоналізації підтримуватиметься програмами підготовки фахівців у сфері публічних закупівель на основі сучасних методів навчання (он-лайн-курсів, модульного дистанційного навчання тощо). Спеціалізовані курси з підготовки спеціалістів з питань публічних закупівель повинні пропонуватися в рамках програм підготовки та перепідготовки державних службовців, а також навчальних програм для економістів, юристів та технічних спеціальностей. Крім того, з метою підтримки публічних замовників та членів комітетів конкурсних торгів,

¹⁰ У Новій редакції Закону № 922 – пункти 12 та 13 частини першої статті 9, при цьому вилучено функцію щодо розроблення примірних навчальних програм з питань організації та здійснення закупівель (у Законі № 922 – пункт 14 частини першої статті 8).

що залучаються до організації публічних закупівель, передбачатиметься формування уповноваженим органом служби консультативної підтримки з питань публічних закупівель.

Стан відображення у Звіті Мінекономіки питання професіоналізації сфери публічних закупівель наведено в таблиці 4.

Таблиця 4

Узагальнені дані щодо основних повідомлень, відображених у Звіті Мінекономіки з питання професіоналізації сфери публічних закупівель

Суть основних повідомлень	Висновок	Пропозиції
Мінекономіки готуються узагальнені відповіді рекомендаційного характеру на Інформаційному ресурсі, який розміщений на офіційному сайті міністерства за адресою www.me.gov.ua. При цьому приведено результативні показники із збільшення поінформованості суб'єктів сфери публічних закупівель щодо застосування законодавства у сфері публічних закупівель, зокрема зазначено, що впродовж 2019 року розроблено та розміщено на Інформаційному ресурсі 19 узагальнених листів рекомендаційного характеру, перелік яких наведено у додатку 2. Приведено результативні показники стосовно реалізації функції надання безоплатних консультацій рекомендаційного характеру з питань закупівель, зокрема зазначено що у 2019 році до Міністерства через Інформаційний ресурс надійшло понад 1000 запитів, відповіді на які оприлюднені на сайті міністерства. Зазначено про заходи, яких вжито з метою вирішення проблемних питань, пов'язаних з підвищенням ціни на нафтопродукти та пальне в договорах про закупівлю. Поінформовано про розроблення та затвердження професійного стандарту для професії "Фахівець з публічних закупівель", що пов'язано із поступовим та повним переходом від формату роботи тендерних комітетів на уповноважених осіб, а також про сферу та перспективи застосування цього стандарту. Зазначено про вжиті заходи, спрямовані на спрощення замовникам процесу визначення кількості необхідних організації уповноважених осіб, результатом яких стало розроблення калькулятора розрахунку кількості уповноважених осіб (доступ за посиланням https://cep.kse.ua, сайт Центру вдосконалення закупівель Київської Школи Економіки (СЕР), який є навчально-аналітичним центром, створеним у межах проекту USAID/UK aid "Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах/ TAPAS"). Міністерством, враховуючи тенденцію до розширення ринку праці у сфері публічних закупівель, продовжено співпрацю з закладами вищої освіти в рамках викладання в університетах освітньої програми/дисципліни "Публічні закупівлі".	"В напрямку підвищення професійного рівня знань суб'єктів сфери закупівель Міністерством були проведені заходи щодо презентації змін до законодавства, розширення кола вищих навчальних закладів, які займаються викладанням дисциплін/освітніх програм, низки нарад та семінарів. Забезпечена співпраця з донорами щодо оновлення онлайн-курсу та з КШЕ в частині реалізації програми "Фахівець з публічних закупівель для місцевого самоврядування, державних адміністрацій та органів виконавчої влади" та тренінгу "Менеджер централізованої закупівельної організації". Поряд з цим на інформаційному ресурсі Уповноваженого органу протягом звітного періоду було надано більш ніж 1000 відповідей на запитання та підготовлено 19 узагальнених листів, що містили рекомендації щодо застосування законодавства стосовно найбільш актуальних питань, які надходили до Уповноваженого органу."	—

Суть основних повідомлень	Висновок	Пропозиції
Зазначено мету та результативні показники стосовно вказаної діяльності, зокрема щодо проведення 2 заходів, спрямованих на розширення кола навчальних закладів, які залучені до підготовки спеціалістів, а також щодо співпраці з 44 закладами вищої освіти (у 5 запроваджено освітню програму, у 32 – навчальну дисципліну або модулі для першого та другого освітніх рівнів, у 3 – розпочато підготовку до запровадження навчання з 2020 – 2021 навчального року), перелік яких розміщено на офіційному сайті Мінекономіки у розділі "Публічні закупівлі", підрозділ "Професіоналізація".		
Поінформовано про проведення за підтримки проєктів міжнародної технічної допомоги навчальних курсів, оновлення безкоштовного онлайн-курсу, проведення заходу для міських голів, голів обласних рад та державних секретарів центральних органів виконавчої влади, а також щодо проведеної роботи з підвищення поінформованості суб'єктів сфери стосовно наявних аналітичних інструментів, які можуть використовуватись під час проведення закупівель та сприяти проведенню досліджень, вивченню ринку, отриманню інформаційно-консультаційної підтримки, інформації у відкритих джерелах, контролю та моніторингу публічних закупівель з боку органів управління таких замовників.		

Аналіз даних Звіту Мінекономіки з питання професіоналізації сфери публічних закупівель, наведених у табл. 4, свідчить, що:

➤ **повідомлення**, які стосуються підготовки Мінекономіки узагальнених відповідей рекомендаційного характеру, збільшення поінформованості суб'єктів сфери публічних закупівель з питань застосування законодавства у сфері публічних закупівель та реалізації функції надання безоплатних консультацій рекомендаційного характеру, **не передбачають можливості зіставлення даних різних часових періодів, що не сприяє здійсненню належної оцінки стану розвитку такої діяльності.**

План заходів щодо реалізації Стратегії (пункт 32) передбачає створення у 2019 році служби підтримки на базі міністерства, проте у звіті відсутня інформація щодо її функціонування;

➤ **повідомлення** щодо заходів, вжитих з метою вирішення проблемних питань, пов'язаних з підвищенням ціни на нафтопродукти та пальне в договорах про закупівлю, **не є актуальним для розділу звіту "Професіоналізація";**

➤ **повідомлення** щодо розроблення Мінекономіки спільно з Київською школою економіки калькулятора розрахунку кількості уповноважених осіб та розміщення цього інструменту для доступу за посиланням <https://cep.kse.ua> **не є достовірним, оскільки за наведеним посиланням станом на 15.06.2020 вказаний калькулятор був відсутній (вказано неточну адресу);**

➤ **інформація** щодо 44 закладів вищої освіти, перелік яких розміщено на офіційному сайті Мінекономіки у розділі "Публічні закупівлі", підрозділ "Професіоналізація", **не є надійною, оскільки необ'єктивно відображає**

результати діяльності (станом на 15.06.2020 перелік¹¹ містить відомості щодо 40 закладів вищої освіти, які здійснюють професіоналізацію сфери публічних закупівель);

➤ **інформація** щодо проведення за підтримки проєктів міжнародної технічної допомоги навчальних курсів, оновлення безкоштовного онлайн-курсу, проведення заходу для міських голів, голів обласних рад та державних секретарів центральних органів виконавчої влади, а також щодо проведеної роботи з підвищення поінформованості суб'єктів сфери **не передбачає можливості зіставлення даних різних часових періодів, визначення динаміки, інтенсивності та результативності такої діяльності, у зв'язку з чим подана інформація має низьку значущість**;

➤ **висновок**, що стосується висвітлених питань професіоналізації сфери публічних закупівель (табл. 4), **не містить відомостей щодо динаміки діяльності, оцінки отриманого у 2019 році результату, а також подальших пріоритетів, а фактично є узагальненням кількісних показників, у зв'язку із чим має низьку значущість**.

Загалом дані Звіту Мінекономіки та його основні повідомлення з питання професіоналізації сфери публічних закупівель спрямовані на висвітлення стану реалізації відповідних функцій міністерства, однак подана інформація не сприяє здійсненню оцінки щодо масштабів, динаміки, інтенсивності та результативності такої діяльності у 2019 році.

Отже, звітні дані з питання професіоналізації сфери публічних закупівель за відсутності відомостей щодо динаміки, оцінки отриманого у 2019 році результату, подальших пріоритетів, а також стосовно реалізації Стратегії реформування системи публічних закупівель у цьому напрямку мають низьку значущість для виконання завдань управління й прийняття управлінських рішень.

4.4. Щодо статистичних підсумків функціонування сфери публічних закупівель

Закон № 922 до основних функцій Уповноваженого органу відносить, зокрема, аналіз функціонування системи публічних закупівель (*пункт 2 частини першої статті 8*)¹².

Стратегія визначає, що суспільство та влада повинні контролювати, які саме товари, роботи та послуги закуповуються державними інституціями, органами місцевого самоврядування за рахунок відповідних бюджетів, чому саме такі товари та послуги вважаються необхідними для суспільних потреб, якою є загальна вартість таких товарів та послуг, яким чином проводяться

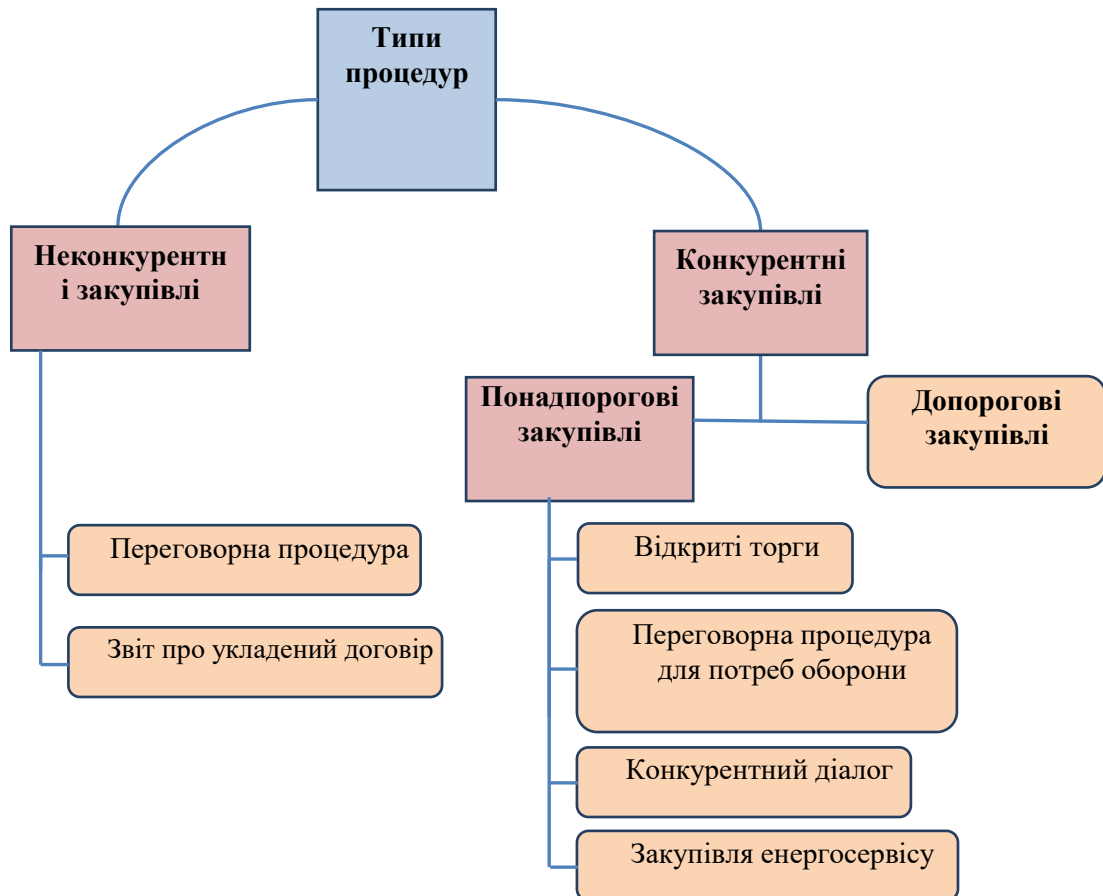
¹¹ Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України [Електронний ресурс]. – Доступний з: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=25f0ed17-1dae-4d26-ac2b-c727b2939a58&tag=PerelikZvo-akiPratsiuiutZaNapriamomPublichnikhZakupivel>.

¹² У Новій редакції Закону № 922 – пункт 2 частини першої статті 9.

процедури закупівлі. Для досягнення зазначених результатів **необхідно забезпечити прозорий, чітко структурований, комплексний економічний аналіз та моніторинг функціонування системи публічних закупівель.**

Стан функціонування сфери публічних закупівель у Звіті Мінекономіки значною мірою аналізується через показники типів та видів процедур закупівель, перелік та зв'язок яких приведено на схемі 1.

Схема 1. Основні типи та види процедур закупівель, за допомогою яких у Звіті Мінекономіки відображається стан функціонування сфери публічних закупівель

Неконкурентні закупівлі – передбачають звітування про результати проведення закупівель без вільного подання пропозицій.

Конкурентні закупівлі – передбачають подання пропозицій будь-яким бажаючим.

Понадпорогові закупівлі (надпороги) – закупівлі, які регулюються Законом України "Про публічні закупівлі".

Допорогові закупівлі (допороги) – закупівлі, щодо яких застосовуються спрощені вимоги (держава має обмежений вплив на їх перебіг).

Стан відображення у Звіті Мінекономіки статистичних підсумків функціонування сфери публічних закупівель наведено в табл. 5.

**Узагальнені дані щодо основних повідомлень, відображених у Звіті Мінекономіки
відносно статистичних підсумків функціонування сфери публічних закупівель**

Суть основних повідомлень	Висновок	Пропозиції
Від початку роботи ЕСЗ та станом на 01.01.2020 серед 4,1 млн оголошених закупівель кількість успішно завершених закупівель становить більш ніж 3,5 млн з очікуваною вартістю – 1,973 трлн гривень.	—	—
Загальна кількість організаторів зростає і на кінець звітного року становить – 38 870, при цьому зростає і кількість учасників – 266 120, що свідчить про довіру представників бізнесу.		
За даними ЕСЗ різниця суми між очікуваною вартістю закупівель та сумою переможної пропозиції з моменту створення ЕСЗ та станом на кінець 2019 року становить понад 99 млрд гривень. Середня кількість пропозицій на торги протягом 2016–2019 років – 2,35.		
Новою редакцією Закону України "Про публічні закупівлі" передбачено підготовку та подання щорічного звіту, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель за такими показниками, як кількісні і вартісні показники закупівель у розрізі процедур і предметів закупівель, рівень конкуренції, кількість скарг, а також узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель. Звіт за 2019 рік Уповноваженим органом сформовано за такими показниками з метою їх співставності у майбутніх періодах.		

Аналіз даних Звіту Мінекономіки відносно статистичних підсумків функціонування сфери публічних закупівель, наведених в табл. 5, свідчить, що:

➤ **як основні результативні показники для аналізу підсумків функціонування сфери публічних закупівель наведено:**

- кількість проведених закупівель від початку роботи ЕСЗ, кількість успішно завершених закупівель та їх очікувана вартість;
- загальну кількість організаторів та учасників закупівель;
- середню кількість пропозицій на торги за період 2016 – 2019 років;
- різницю суми між очікуваною вартістю закупівель та сумою переможної пропозиції з моменту створення ЕСЗ.

➤ **вищезазначені показники є абсолютними величинами, які виражають масштаби окремих процесів (у тому числі, обсягів операцій, здійснених в ЕСЗ) без зв'язку з подіями (явищами), що відбуваються в системі публічних закупівель, зокрема не відображають динаміки процесів, структури джерел фінансування закупівель (державний бюджет, місцеві бюджети, інші джерела) та приналежності до основної мети діяльності у сфері публічних закупівель – забезпечення ефективного та прозорого їх здійснення, створення конкурентного середовища, запобігання проявам корупції та розвитку добросовісної конкуренції у цій у сфері.**

Окремо слід зазначити, що **статистичні показники та результати їх аналізу** приведено у Звіті Мінекономіки як окремі приклади, при цьому вони не охоплюють даних стосовно галузей економіки, областей та груп товарів.

Крім того, **повідомлення про довіру представників бізнесу, яке обґрунтовується збільшенням кількості учасників процедур закупівель**, на тлі інформації щодо показника середньої кількості пропозицій на торги – 2,35 (з урахуванням того, що для проведення процедури закупівлі має бути подано не менше двох пропозицій), а також повідомлення АМКУ про зростання кількості скарг (у 2019 році надійшло скарг на 43 відс. більше, ніж за попередній період)¹³, є **суперечливим**.

Водночас **повідомлення про зростання загальної кількості організаторів закупівель**, кількість яких на кінець звітного року за даними звіту становила 38 870, **не є надійним, оскільки** у формі 1 додатка до листа ДП "Прозорро" від 04.02.2020 № 206/284/10 (є першоджерелом цієї інформації)¹⁴, **відповідний показник становить 38 780, або менший на 90 одиниць**.

Отже, **звітні дані щодо статистичних підсумків функціонування сфери публічних закупівель за відсутності результатів комплексного економічного аналізу, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері та розвитку добросовісної конкуренції, є неповними, а в окремих випадках і суперечливими, що зумовлює їх низьку значущість для виконання завдань управління й прийняття управлінських рішень**.

4.4.1. Відносно кількісних показників за процедурами закупівель

Стан відображення у Звіті Мінекономіки кількісних показників за процедурами закупівель наведено в табл. 6.

Таблиця 6

Узагальнені дані щодо основних повідомлень, відображених у Звіті Мінекономіки відносно кількісних показників за процедурами закупівель

Суть основних повідомлень	Висновок	Пропозиції
Протягом звітного року організаторами закупівель було оголошено 1,378 млн закупівель, з яких успішно завершено 1,238 млн, що на 14,27 відс. більше, ніж у попередньому році (табл. 1).	"За результатами даних ЕСЗ у звітному 2019 році 28 850 організаторів оголосили 1,378 млн закупівель, з яких успішно завершено – 1,238 млн з очікуваною вартістю більш ніж 581,3 млрд грн та в яких взяли участь 159 980 учасників.	-
Приведено показники (табл. 2) щодо розподілу успішно завершених закупівель у 2018 та 2019 роках за 6 процедурами (відкриті торги, відкриті торги з публікацією англійською мовою, переговорна процедура (для потреб оборони), допорогова закупівля, переговорна процедура, процедура про звітування про укладений договір).		

¹³ Звіт Антимонопольного комітету України за 2019 рік, затверджений розпорядженням АМКУ від 12.03.2020 № 1-рп. [Електронний ресурс]. – Доступний з: <https://amcu.gov.ua/storage/app/uploads/public/5e7b2b61d/5e7b2b61dcf08200345915.pdf> (сторінка 188).

¹⁴ Відповідні відомості зазначено у частині четвертій вступної частини Звіту Мінекономіки.

Суть основних повідомлень	Висновок	Пропозиції
Зокрема, зазначено, що у 2019 році: - частка конкурентних методів закупівель у їх загальній кількості становила 18,18 відс., у т. ч. допорогових закупівель – 10,79 відс., відкритих торгів – 6,93 відс., відкритих торгів із публікацією англійською мовою – 0,35 відс., переговорної процедури для потреб оборони – 0,11 відс.; - частка неконкурентних методів закупівель у їх загальній кількості становила 81,82 відс., у т. ч. процедури звітування про укладений договір – 77,46 відс. та переговорної процедури – 4,36 відсотка. Відображено також результати аналізу динаміки кількості завершених закупівель, зокрема зазначено, що у порівнянні з 2018 роком показники звітного періоду: - щодо неконкурентних закупівель – збільшилися за процедурою звітування про укладений договір на 22,35 відс. та за переговорною процедурою на 10,37 відс.; - щодо конкурентних закупівель – збільшилися за процедурою відкритих торгів на 9,6 відс. та за переговорною процедурою (для потреб оборони) на 3,38 відс., з одночасним зменшенням показників за процедурою допорогової закупівлі на 20,13 відс. та за процедурою відкритих торгів із публікацією англійською мовою на 8,81 відсотка. У звіті зазначено, що вказане може свідчити про небажання організаторів використовувати конкурентні методи закупівель із використанням ЕСЗ.	Водночас організатори закупівель у порівнянні з попереднім роком менше використовують конкурентні процедури закупівель і за даними ЕСЗ розподіл конкурентних закупівель до неконкурентних за кількістю закупівель становить понад 18,18 відс. на противагу 81,82 відсотка. Крім того, у звітному році на 20,13 відс. зменшилась кількість допорогових закупівель, при цьому кількість опублікованих звітів про укладений договір зросла більш ніж на 22 відс. і становить в абсолютному значенні – 958,9 тис. на загальну суму більш ніж 124 млрд гривень. У зв'язку з відсутністю обов'язку в чинному Законі використовувати ЕСЗ на допорогах, замовники значно менше використовували право закуповувати через ЕСЗ для конкурентного відбору постачальників, надавачів послуг та виконавців робіт, укладаючи прямі договори, що не є економічно обґрунтованим та підвищує ризики зловживань. Для вирішення цього питання новою редакцією Закону передбачено обов'язкове проведення спрощених закупівель з використанням ЕСЗ, що покликані вивести з тіні значну частину закупівель. Крім того, для здійснення закупівель сумою до 200 тис. грн та як альтернативу спрощеним закупівлям,	
Зазначено, що кількість звітів, укладених організаторами закупівель на суму до 50 тис. грн, становить – 636 564, від 50 до 100 тис. грн – 267 431, а від 200 тис. грн – 54 942. Водночас у звітному 2019 році кількість завершених закупівель серед процедур конкурентного діалогу та ЕСКО контрактів становила – 189.		
Повідомлено, що у звітному 2019 році кількість активних організаторів у порівнянні з попереднім роком збільшилася на 1,8 відс. і становила 28 850. Разом з тим протягом року збільшилась і кількість учасників закупівель, яка становить 159 980 суб'єктів.		
Приведено показники щодо кількості учасників у завершених у 2019 році закупівлях за методами закупівель (табл. 3), а також результати аналізу стосовно активності учасників. Зокрема, зазначено, що у 2019 році в закупівлях за методом: - "Процедура звітування про укладений договір" прямі контракти укладено із 135 699 учасниками (приріст у порівнянні з 2018 роком становив 10,64 відс.);		

Суть основних повідомлень	Висновок	Пропозиції
- "Допорогова закупівля" у процедурах закупівлі взяли участь 29767 учасників (зменшення показника на 6,44 відс.); - "Відкриті торги" – 39 601 (приріст 5,28 відс.); - "Переговорна процедура" – 10 719 (зменшення на 9,69 відс.); - "Відкриті торги із публікацією англійською мовою" – 6 277 (приріст 11,11 відс.); - "Переговорна процедура (для потреб оборони)" – 1 297 (приріст 13,67 відсотка).	Законом передбачено можливість використання електронних каталогів, прототипом яких у 2019 році став пілотний проект Prozorro Market. Законом передбачено, що замовник з метою відбору постачальника товару на допорогових закупівлях зможе використовувати електронні каталоги, що є систематизованою базою актуальних пропозицій, який адмініструватимуть ЦЗО в ЕСЗ. Створення таких каталогів у подальшому допоможе вирішити проблему непрозорих прямих закупівель, які відбувались у 2019 році поза ЕСЗ.	
Приведено показники розподілу укладених договорів з іноземними учасниками за методами закупівель (табл. 4), а також результати відповідного аналізу.		
Зокрема, зазначено, що у 2019 році: - участь у публічних закупівлях України взяли 48 іноземних країн. Частка укладених з іноземними учасниками договорів від загальної кількості становила – 0,05 відс.; - найчастіше договори були укладені під час закупівлі послуг з організації виставок, ярмарок і конгресів, а також послуги з юридичного консультування та юридичного представництва.		
Приведено показники (табл. 4) кількісного розподілу за методами закупівель (допорогова закупівля, відкриті торги, відкриті торги з публікацією англійською мовою, переговорна процедура за нагальною потребою) відхилених пропозицій учасників, а також результати відповідного аналізу.	Поряд з цим, відсоток відхилених пропозицій склав 16,35. Серед причин відхилення пропозицій учасників, які найчастіше вказували організатори - пропозиція не відповідає умовам тендерної документації та учасник не відповідає кваліфікаційним критеріям. У зв'язку з цим в новій редакції Закону закладено механізм, який дозволяє учаснику протягом двадцяти чотирьох годин виправляти помилки в тендерній пропозиції з моменту їх виявлення замовником.	
Зокрема, зазначено, що у 2019 році частка відхилених пропозицій становила 16,35 відсотка. Серед причин відхилення пропозицій учасників, які найчастіше вказували організатори: - учасник не відповідає критеріям тендерної документації – 25 353 випадки; - учасник не відповідає кваліфікаційним критеріям – 6 696; - учасник не надав необхідні документи – 5 410; - переможець відмовився від підписання договору – 1 896 випадків; - у 17 984 випадках організатори закупівель не вказували причину відхилення тендерних пропозицій. У надпорогах не відбулись 28,1 відс. закупівель (у 2018 році – 33,9 відс.) при цьому частка закупівель, які були відмінені, становить 8 відс. (у 2018 році – 7 відсотків).	Це дозволить замовнику зберегти найбільш економічно вигідну пропозицію, а підприємцям укласти договір."	

Аналіз даних Звіту Мінекономіки відносно кількісних показників за процедурами закупівель, наведених в табл. 6, **свідчить, що:**

➤ подана у звіті інформація щодо кількісних показників за процедурами закупівель зосереджує увагу на їх абсолютному значенні, вагома частина яких відображає позитивні результати (наприклад, збільшення кількості успішно завершених закупівель як у цілому на 14,27 відс., так і за окремими процедурами закупівель). Водночас фактично не піддаються аналізу такі показники, як частка конкурентних (18,18 відс.) та неконкурентних (81,82 відс.) методів закупівель у загальному обсязі завершених у 2019 році закупівель.

При цьому з даних табл. 2 Звіту Мінекономіки вбачається, що у звітному періоді відбулося зменшення на 5 відс. частки конкурентних на користь частки неконкурентних методів закупівель.

З указанного питання Звіт Мінекономіки містить тезу про небажання організаторів використовувати конкурентні методи закупівель із використанням ЕСЗ, однак аналіз чинників, які цьому сприяють, та стратегії їх усунення подана інформація не відображає;

➤ повідомлення щодо збільшення кількості активних організаторів до 28 850 та кількості учасників закупівель до 159 980 не узгоджується з інформацією, зазначеною у підрозділі "Статистичні дані" Звіту Мінекономіки (сторінка 12), у якій йдеться про те, що загальна кількість організаторів за даними ЕСЗ зростає і на кінець звітного року становить 38 870, а кількість учасників – 266 120 суб'єктів;

➤ повідомлення щодо кількості укладених договорів з іноземними учасниками не піддається аналізу з точки зору відповідної участі українського бізнесу в міжнародних закупівлях;

➤ приведені дані щодо кількості закупівель (надпорогових), які здійснювалися у 2019 році, проте не відбулися (28,1 відс.), не піддавалися аналізу, зокрема щодо мотивів подання менше двох або неподання жодної пропозиції, невикористаних ув'язку з цим обсягів коштів;

➤ висновок, який стосується кількісних показників за процедурами закупівель (табл. 6), за відсутності відомостей щодо аналізу чинників, зумовлюючих зменшення частки конкурентних методів закупівель на користь частки неконкурентних, фактично є узагальненням абсолютних показників.

Отже, звітні дані щодо кількісних показників за процедурами закупівель не відображають приналежності до джерел фінансування закупівель (державний бюджет, місцеві бюджети, інші джерела) та економічної сутності очевидних тенденцій у сфері публічних закупівель, що зумовлює їх низьку значущість для розв'язання завдань управління й прийняття управлінських рішень.

4.4.2. Відносно кількісних показників за предметами закупівель

Стан відображення у Звіті Мінекономіки кількісних показників за процедурами закупівель наведено в табл. 7.

**Узагальнені дані щодо основних повідомлень, відображених у Звіті Мінекономіки
відносно кількісних показників за процедурами закупівель**

Суть основних повідомлень	Висновок	Пропозиції
У 2019 році організатори закупівель закуповували переважно товари, кількість завершених закупівель яких становила 849 222, робіт – 170 319 та послуг – 359 028.	–	–
Наведено (діаграма 2 Звіту Мінекономіки) частки кількості лотів за товарами, роботами, послугами, а також методами закупівель.		

Аналіз даних Звіту Мінекономіки відносно кількісних показників за предметами закупівель, наведених в табл. 7, **свідчить, що подану інформацію не узагальнено та належним чином не проаналізовано, при цьому відповідні висновки та оцінка у звіті відсутні, що вказує на формальний підхід до висвітлення цього питання.**

4.4.3. Відносно вартісних показників за процедурами закупівель

Стан відображення у Звіті Мінекономіки вартісних показників за процедурами закупівель наведено в табл. 8.

**Узагальнені дані щодо основних повідомлень, відображених у Звіті Мінекономіки
відносно вартісних показників за процедурами закупівель**

Суть основних повідомлень	Висновок	Пропозиції
За даними ЕСЗ у звітному році очікувана вартість завершених закупівель становила 581,3 млрд грн. Відсотковий розподіл за методами закупівель зображено в табл. 6 Звіту.	"Економія коштів в закупівлях, що успішно завершилися в звітному році, яка розрахована як різниця між очікуваними вартостями та переможними пропозиціями закупівель, склала більш ніж 28,2 млрд грн, при цьому економія в надпорогових закупівлях склала 25,75 млрд грн, а в допорогових закупівлях – 2,49 млрд гривень."	–
Найдорожчі у 2019 році договори за сумою укладено з іноземними учасниками таких країн: Білорусь – 1,586 млрд грн, Чехія – 1,158 млрд грн, Канада – 1,113 млрд грн, Польща – 1,020 млрд грн та Сполучені Штати Америки – 966,674 млн гривень.		
У 2019 році економія коштів у закупівлях становила більш ніж 28,2 млрд гривень.		
"...економія в надпорогах у 2019 році в абсолютному значенні становить – 25,75 млрд грн, для порівняння у 2018 році – 19,8 млрд грн, у той же час на допорогових закупівлях у 2019 році зекономили 2,49 млрд грн на противагу 2018 року економія становила – 10,1 млрд грн".		

Моніторинг даних Звіту Мінекономіки щодо вартісних показників за процедурами закупівель, наведених в табл. 8, **свідчить про таке.**

Основними повідомленнями Звіту Мінекономіки з цього питання вбачається інформація щодо загального показника очікуваної вартості завершених у 2019 році процедур закупівель (581,3 млрд грн), очікуваної

вартості завершених закупівель за процедурами закупівель та перелік країн, з якими учасники уклали найдорожчі договори. При цьому подану інформацію належним чином не проаналізовано, у зв'язку з чим звітні дані мають ознаки розрізнених показників, що черговий раз вказує на формальний підхід до звіту.

Разом з тим зазначені відомості щодо "економії" коштів у закупівлях в обсязі 28,2 млрд грн є суперечливими, оскільки не ґрунтуються на аналізі чинників, які зумовили виникнення такого показника, зокрема комплексі недоліків планування, у результаті яких можливе завищення очікуваної вартості закупівлі.

Отже, звітні дані щодо вартісних показників за процедурами закупівель є формальними та в окремих випадках суперечливими.

4.4.4. Відносно вартісних показників за предметами закупівель

Аналіз вартісних показників за предметами закупівель у Звіті Мінекономіки здійснено:

- шляхом виокремлення за кодами, визначеними для товарів, робіт та послуг у Єдиному закупівельному словнику (CPV), найбільших сум різниць між очікуваними вартостями та переможними пропозиціями у грошовому виразі (табл. 9).

Таблиця 9

Дані, наведені у Звіті Мінекономіки
відносно вартісних показників за предметами закупівель

Код за CPV	грн	
	Сума різниці у 2019 році	Сума різниці у 2018 році
45230000-8 Будівництво трубопроводів, ліній зв'язку та електропередач, шосе, доріг, аеродромів і залізничних доріг; вирівнювання поверхонь	7 479 170 392	3 496 796 213
09120000-6 Газове паливо	1 779 904 269	2 747 208 454
45450000-6 Інші завершальні будівельні роботи	1 772 535 178	1 572 155 350
09130000-9 Нафта і дистилати	1 225 500 035	1 660 966 787

- шляхом формування переліку найдорожчих за сумою договорів, укладених під час закупівель (за кодами CPV), у тому числі з іноземними учасниками, щодо якого також не здійснювався аналіз (табл. 10).

Таблиця 10

Дані, наведені у Звіті Мінекономіки
щодо переліку найдорожчих за сумою договорів, укладених під час закупівель,
у тому числі з іноземними учасниками

грн	
Найдорожчі укладені договори	Вартість
45230000-8 Будівництво трубопроводів, ліній зв'язку та електропередач, шосе, доріг, аеродромів і залізничних доріг; вирівнювання поверхонь	11 918 000 000
09120000-6 Газове паливо	5 662 380 000
63710000-9 Послуги з обслуговування наземних видів транспорту	3 774 999 000
Найдорожчі укладені договори з іноземними учасниками	Вартість
45230000-8 Будівництво трубопроводів, ліній зв'язку та електропередач, шосе, доріг, аеродромів і залізничних доріг; вирівнювання поверхонь	1 267 369 499

Найдорожчі укладені договори	Вартість
79110000-8 Послуги з юридичного консультування та юридичного представництва	1 256 910 634
34740000-6 Обладнання для повітряних і космічних літальних апаратів, тренажери, симулятори та супутні деталі	1 231 671 285

Слід зазначити, що крім викладених у таблицях 9 та 10 показників, іншої інформації, у тому числі їх аналізу, Звіт Мінекономіки не містить, що свідчить про формальність їх наведення.

Водночас Звіт Мінекономіки не містить аналізу як цінових пропозицій за групами товарів, робіт та послуг, так і цін, за якими здійснювалися закупівлі, а також їх співвідношення із середньостатистичними цінами, які склалися на відповідні групи товарів, робіт та послуг у вказаний період.

Отже, звітні дані відносно вартісних показників за предметами закупівель подано як перелік окремих показників, які не аналізуються.

4.4.5. Відносно рівня конкуренції

Стан відображення у Звіті Мінекономіки рівня конкуренції за процедурами закупівель, наведено в табл. 11.

Таблиця 11

Узагальнені дані щодо основних повідомлень, відображених у Звіті Мінекономіки відносно рівня конкуренції за процедурами закупівель

Суть основних повідомлень	Висновок	Пропозиції
Протягом 2019 року в ЕСЗ було проведено 225 129 конкурентних закупівель.	"У порівнянні звітнього періоду до попереднього кількість конкурентних процедур зменшилась більш ніж на 10 відс, а очікувана вартість зменшилась більш ніж на 24 відс. Поряд з цим рівень конкуренції, який розраховується як середня кількість пропозицій на торги, у звітньому періоді збільшився та становить 2,39 порівняно з 2018 роком у якому становив – 2,29. При цьому у відкритих торгах показник середньої кількості пропозицій на торги становить – 2,74, а у відкритих торгах із публікацією англійською мовою – 2,97, що в цілому демонструє наявність конкурентного середовища серед підприємців під час здійснення придбання державою."	–
У 2019 році кількість конкурентних процедур зменшилась більш ніж на 10 відс., при цьому сума конкурентних закупівель зменшилась на 24 відс. у порівнянні з попереднім звітним періодом		
Середня кількість пропозицій на торги збільшилась у порівнянні з 2018 роком і становить – 2,39.		
У звітньому році продовжує збільшуватись кількість використання організаторами переговорної процедури і становить – 53 934 процедур.		
Наведено причини, які стали підставами для зміни істотних умов договорів (протягом 2019 року до 211 433 договорів вартістю 440,4 млрд грн, які були укладені за результатами проведених процедур закупівель, було внесено зміни до істотних умов).		

Моніторинг даних Звіту Мінекономіки щодо рівня конкуренції, наведених в табл. 11, свідчить, зокрема, що:

➤ з поданої у Звіті Мінекономіки інформації вбачається наявність зменшення у порівнянні з попереднім звітним періодом більш ніж на 10 відс. кількості конкурентних процедур, а також суми конкурентних закупівель на 24 відс., проте цьому факту в здійсненому міністерством аналізі не надано належної оцінки, натомість зосереджено увагу на середній кількості пропозицій на торги, показник якої збільшився у 2019 році з 2,29 до 2,39, або на 4,4 відс., на підставі чого зроблено висновок про наявність конкурентного середовища серед підприємців під час здійснення придбання державою;

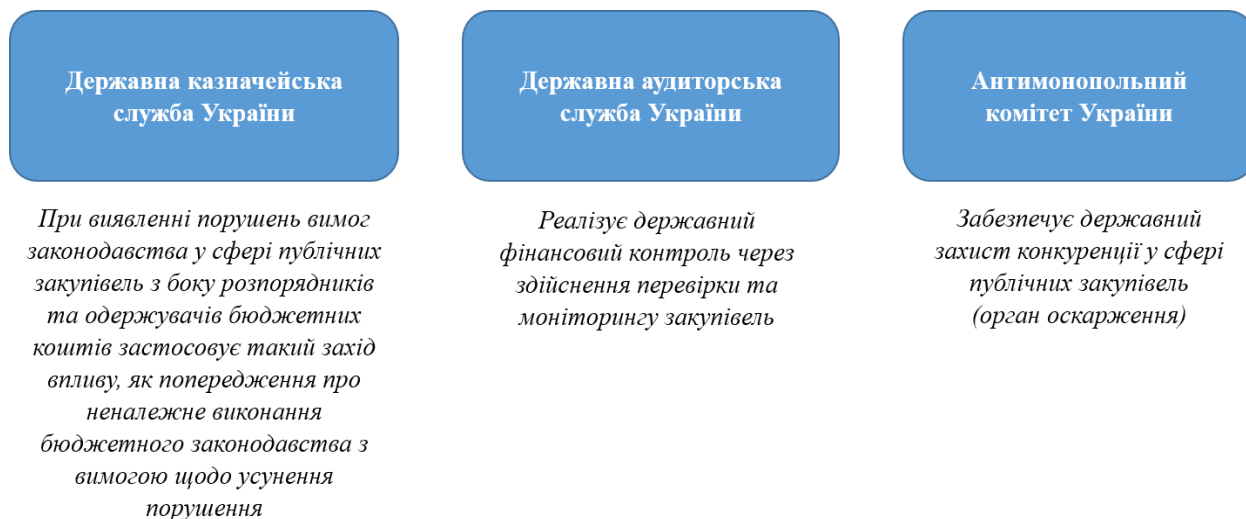
➤ незважаючи на значний обсяг наведених у звіті показників рівня конкуренції, їх належним чином не узагальнено та не проаналізовано, у зв'язку з чим звітні дані мають розрізнені показники.

Отже, звітні дані відносно рівня конкуренції через відображення у формі переліку розрізнених показників є формальними та в окремих випадках суперечливими.

5. АНАЛІЗ ЗВІТНИХ ДАНИХ ЩОДО СТАНУ ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ЗАКУПІВЕЛЬ

Інформація, подана у Звіті Мінекономіки з питання здійснення контролю у сфері закупівель, ґрунтується на повідомленнях АМКУ, Держаудитслужби та Казначейства (схема 2).

Схема 2. Органи державної влади, які залучалися у 2019 році до підготовки матеріалів Звіту Мінекономіки щодо здійснення контролю у сфері закупівель

Так, АМКУ як органом оскарження у сфері публічних закупівель повідомлено, що з метою неупередженого та ефективного захисту прав та законних інтересів осіб, пов'язаних з участю у процедурах закупівлі, утворено Постійно діючу адміністративну колегію АМКУ з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель.

АМКУ поінформовано, що у період з 01.01.2019 по 31.12.2019 надійшло 11 147 скарг, що на 43 відс. більше, ніж у 2018 році (7 786 скарг),

оскаржено лотів на загальну суму 155,79 млрд гривень.

Із 11 147 скарг прийнято до розгляду 8 784 скарги, за якими прийнято 8 601 рішення, з них: 2 927 – про відмову у задоволенні скарги, 4 657 – задоволено повністю або частково, 1 017 – про припинення розгляду скарг.

За результатами узагальнення практики розгляду скарг та прийняття рішень органу оскарження АМКУ вказано на такі **найбільш поширені порушення**:

- обрання не тієї процедури закупівлі;
- встановлення в тендерній документації дискримінаційних умов під час визначення кваліфікаційних критеріїв до учасників;
- встановлення в тендерній документації дискримінаційних умов у частині технічних вимог до предмета закупівлі, яким відповідає лише один виробник;
- встановлення в тендерній документації "прихованих" вимог до учасників у розділах, які не мають відношення до змісту пропозиції;
- дискримінаційний підхід у частині відхилення тендерних пропозицій одних учасників, пропозиції яких не відповідають умовам документації, та допуск до аукціону/визначення переможцем учасника, пропозиція якого також не відповідає умовам документації;
- відхилення пропозицій переможців через ненадання ними зразків продукції, які відповідно до Закону не є складовою пропозиції та не можуть бути підставою для відхилення;
- відхилення за процедурою "Євро-торгів" пропозицій учасників через невідповідність умовам документації після проведення аукціону;
- відхилення переможців торгів через ненадання/невідповідність документів, які не передбачені Законом для їх надання, після проведення аукціону;
- неналежне планування закупівель.

Держаудитслужба та її міжрегіональні територіальні органи впродовж 2019 року здійснили моніторинг понад 8,7 тис. закупівель загальною вартістю **82,5 млрд гривень**.

Моніторингом 8,1 тис. закупівель (**93 відс. охоплених контролем**) **виявлено порушення**, допущені замовниками під час здійснення закупівель, загальною вартістю **71,8 млрд гривень**.

Найбільше порушень вчинили замовники через недотримання порядку: складання форм документів та оприлюднення інформації про закупівлю – 28,9 відс., розгляду замовником тендерних пропозицій – 26,9 відс., складання тендерної документації – 23,7 відс., а також неправомірного застосування переговорної процедури – 4 відсотки.

За результатами моніторингу закупівель **вдалось запобігти витрачання державних та комунальних ресурсів** за процедурами закупівель, проведених з порушенням законодавства, загальною вартістю майже **16,8 млрд гривень**.

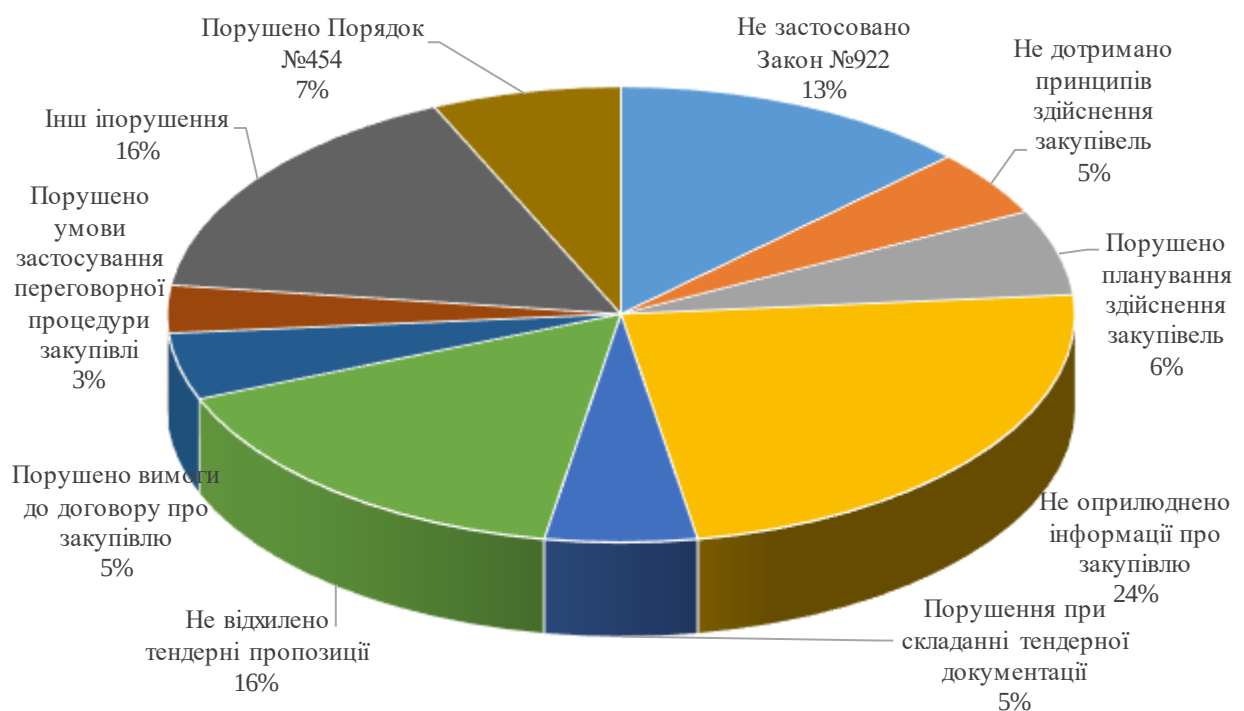
Упродовж 2019 року у межах реалізації результатів моніторингу закупівель, а також перевірок цих закупівель, **складено та надіслано до суду 539 протоколів про адміністративне правопорушення** за статтею 164-14 Кодексу України про адміністративні правопорушення. **До адміністративної**

відповідальності притягнуто 43 особи, на яких судами накладено адміністративних стягнень (штрафи) на загальну суму 523,6 тис. гривень.

Органами Казначейства впродовж 2019 року надано 522 попередження на загальну суму 1,3 млрд гривень.

Довідково. Рахунковою палатою, яка є організаційно, функціонально та фінансово незалежною, самостійно планує свою діяльність та має повноваження на виконання фінансового аудиту та аудиту ефективності щодо здійснення закупівель за рахунок коштів державного бюджету (відповідно до частини другої статті 3 та абзацу восьмого пункту 1 частини першої статті 7 Закону України від 02.07.2015 № 576-VIII "Про Рахункову палату"), зафіксовано допущених недоліків та порушень законодавства про закупівлі під час використання понад 1,5 млрд грн, структуру яких наведено на діаграмі.

Діаграма. Структура недоліків та порушень, зафіксованих Рахунковою палатою у 2019 році у сфері публічних закупівель

Моніторинг даних Звіту Мінекономіки щодо здійснення контролю у сфері закупівель свідчить, зокрема, що:

➤ при здійсненні закупівель, вартість яких є меншою порогових меж, замовники мали можливість уникати використання ЕСЗ, у свою чергу проведення закупівель поза ЕСЗ не дає можливостей для здійснення громадського контролю за витрачанням коштів платників податків;

➤ має місце проблема із зловживанням правом оскарження процедури закупівлі низкою учасників, які штучно затягуючи проведення такої процедури закупівлі чинять тиск на замовників.

Водночас за наявності зазначеної інформації у Звіті Мінекономіки не аналізується питання впливу на ефективність використання бюджетного ресурсу ризиків, пов'язаних із зривом строків проведення закупівель через зловживання процедурою оскарження;

➤ **недоліки в організації контролю у сфері закупівель** використовуються як організаторами, так і недобросовісними учасниками закупівель, що в свою чергу призводить до порушень принципів законодавства та до неправомірного і неефективного витрачання публічних коштів;

➤ **неналежне виконання законодавства про закупівлі є масштабним та всеохоплюючими** (зокрема, у 2019 році виявлено недоліків та порушень щодо використання понад 74 млрд грн, до того ж було оскаржено лотів на загальну суму понад 155 млрд гривень). **При цьому у Звіті Мінекономіки та висновках до нього міністерством запропоновано низку заходів, зокрема:**

- законодавче врегулювання закупівель, вартість яких дорівнює або перевищує 50 тис. грн, що дозволить забезпечити відкритість на всіх закупівельних стадіях, підвищити рівень конкуренції на допорогових закупівлях, а також розширити ринок збуту для малого та середнього бізнесу;

- нові підходи до оскарження процедур закупівель для зменшення можливостей зловживання недобросовісними скаржниками механізмом оскарження;

- для забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері та розвитку добросовісної конкуренції необхідна постійна злагоджена робота органів, уповноважених здійснювати контроль у сфері закупівель;

- Законом України від 19.09.2019 № 114-IX "Про внесення змін до Закону України "Про публічні закупівлі" та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель" внесено зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення та передбачено посилення відповідальності за правопорушення у сфері публічних закупівель і накладання санкцій. Однак актуальним залишається питання створення ефективної системи фактичного контролю, яка б стала невід'ємною складовою системи публічних закупівель і впливала на рівень правової дисципліни суб'єктів цієї сфери.

При цьому слід зазначити, що **запропоновані заходи із запобігання неналежному виконанню законодавства про закупівлі без посилення методологічних запобіжників не є достатніми, у тому числі через те, що заходи контролю не забезпечують суцільне охоплення процедур закупівель.**

Отже, **звітні дані щодо стану здійснення контролю у сфері закупівель у зв'язку з актуальністю порушених питань можуть бути використані для підготовки управлінських рішень.**

6. АНАЛІЗ СТАНУ РЕАГУВАННЯ НА РІШЕННЯ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ, ПРИЙНЯТЕ ЗА ПІДСУМКАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО ЗАХОДУ ДЕРЖАВНОГО ЗОВНІШНЬОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ (АУДИТУ)

Рішенням Рахункової палати від 28.05.2019 № 12-2 (далі – **Рішення**) затверджено Звіт про результати аналізу щорічного звіту Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель (далі – **Звіт**).

На виконання вказаного Рішення про результати заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) поінформовано Верховну Раду України (лист від 09.07.2019 № 04-2036), **Рішення** надіслано Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики для розгляду на його засіданні (лист від 09.07.2019 № 04-2037), а також відповідні відомості у формі рішення надіслано Кабінету Міністрів України (лист від 09.07.2019 № 04-2038).

Крім того, відповідно до статей 35 і 36 Закону України "Про Рахункову палату" **Рішення** та **Звіт** надіслано Мінекономрозвитку для розгляду і реагування (лист від 09.07.2019 № 04-2039).

Довідково. 21.07.2019 відбулися позачергові вибори до Верховної Ради України, у зв'язку з чим 29.08.2019 припинив діяльність Комітет Верховної Ради України з питань економічної політики, утворений відповідно до постанови Верховної Ради України від 04.12.2014 № 22-VIII "Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України восьмого скликання".

Мінекономрозвитку інформувало Рахункову палату про розгляд **Рішення** та вжиті заходи реагування листами від 06.08.2019 № 3305-04/32396-03, від 21.08.2019 № 3305-04/35231-03 та від 28.08.2019 № 3305-04/35786-03.

Під час здійснення цього заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) було надіслано **Запит до Мінекономіки**, зокрема про надання інформації щодо стану реагування на вищезазначене рішення Рахункової палати. На підставі отриманої інформації уточнено та узагальнено стан справ щодо вжиття заходів реагування (**додаток 2**).

Аналіз наявної інформації щодо вжиття заходів реагування на **Рішення** Рахункової палати засвідчив такий стан їх впровадження.

Виконано дві рекомендації, які стосувалися:

➤ підготовки та подання Кабінету Міністрів України проекту змін до Закону України "Про публічні закупівлі" у частині приведення його норм у відповідність з вимогами директив Європейського Союзу у сфері публічних закупівель та стандартів Угоди Світової організації торгівлі про державні закупівлі.

Кабінетом Міністрів України та Мінекономіки **забезпечено підготовку, узгодження та прийняття Верховною Радою України Закону України 19.09.2019 № 114-IX "Про внесення змін до Закону України "Про публічні закупівлі" та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель", яким Закон № 922 викладено в новій редакції.**

Метою вказаних змін є адаптація законодавства України до acquis (доробку)

Європейського Союзу на виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони¹⁵;

➤ вжиття Мінекономрозвитку заходів щодо створення технічних та організаційних умов для визначення в ЕСЗ джерел фінансування публічних закупівель з метою визначення показників економії бюджетних коштів, зокрема коштів Державного бюджету України.

Мінекономрозвитку **видано наказ від 21.03.2019 № 463 "Про внесення змін до наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 22 березня 2016 року № 490" (zareestrovaniy v Min'yosti 11.04.2019 za № 386/33357), яким внесено зміни до форм документів у сфері публічних закупівель, зокрема спрямованих на ідентифікацію джерел фінансування (вказані форми доповнено новим пунктом "Джерело фінансування закупівлі").**

Впроваджуються три рекомендації, які стосувалися:

➤ здійснення Кабінетом Міністрів України аналізу стану виконання Мінекономрозвитку заходів другого етапу Плану заходів щодо реалізації Стратегії реформування системи публічних закупівель ("дорожньої карти"), затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 175-р, та вжиття заходів щодо його виконання.

Мінекономіки листом від 29.01.2020 № 3303-01/4348-01 **надано Кабінету Міністрів України інформацію стосовно виконання основних напрямів Плану заходів у II півріччі 2019 року, яка переважно ґрунтується на положеннях Нової редакції Закону № 922.**

У зв'язку із зазначеним, а також наявністю незавершених заходів **моніторинг фактичного стану впровадження Плану заходів щодо реалізації Стратегії реформування системи публічних закупівель ("дорожньої карти") залишається актуальним і надалі;**

➤ вжиття Кабінетом Міністрів України заходів щодо виконання Мінекономрозвитку та ДП "Прозорро" рішення Рахункової палати від 29.11.2018 № 30-4 "Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності використання та розпорядження майном державного підприємства "Прозорро", що має фінансові наслідки для державного бюджету".

Загалом, **аналіз матеріалів**, наданих із цього питання Мінекономіки листом від 30.04.2020 № 3305-04/27819-03, **вказує на те, що Кабінетом Міністрів України вжито певних заходів з організації роботи стосовно опрацювання рішення Рахункової палати від 29.11.2018 № 30-4, проте вони не були достатніми для повного виконання наданих рекомендацій.**

Разом з тим встановлення фактичного стану справ щодо реалізації рекомендацій, зазначених у рішенні Рахункової палати від 29.11.2018 № 30-4, потребує здійснення контрольних заходів безпосередньо в Мінекономіки та ДП "Прозорро", які в межах цього заходу державного зовнішнього контролю (аудиту) не реалізовувалися;

➤ затвердження Мінекономрозвитку організаційно-розпорядчого

¹⁵ Угоду ратифіковано Законом України від 16.09.2014 № 1678-VII.

акта про порядок складання та оприлюднення звіту про результати щорічного аналізу функціонування системи публічних закупівель та узагальненої інформації про результати здійснення контролю у сфері закупівель.

З указанного питання Мінекономіки поінформовано Рахункову палату що затвердження організаційно-розпорядчого акта про порядок складання та оприлюднення звіту Закон № 922, у редакції, що діяла до 19.04.2020, не передбачає (листи від 06.08.2019 № 3305-04/32396-03 та від 21.08.2019 № 3305-04/35231-03).

Разом з тим до Нової редакції Закону № 922 (введеної в дію з 19.04.2020) включено норму (пункт 3 частини першої статті 9), згідно з якою до основних функцій Уповноваженого органу належить, зокрема підготовка та подання не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним бюджетним роком, до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Рахункової палати щорічного звіту, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель (щодо кількісних і вартісних показників закупівель у розрізі процедур і предметів закупівель, рівня конкуренції, кількості скарг) та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель.

Не виконано одну рекомендацію, яка стосувалася розроблення плану заходів щодо доопрацювання звіту Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель за 2018 рік, з метою розгляду його на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики.

Невиконання рекомендації Мінекономіки пояснено в листі від 30.04.2020 № 3305-04/27819-03 тим, що доопрацювання звіту Закон № 922 не передбачає.

При цьому слід зазначити, що Звіт Мінекономіки за 2019 рік перед його розглядом Верховною Радою України візуалізовано (зображено графічно) та додатково оприлюднено на вебсайті міністерства.

Зважаючи на те, що вказана рекомендація стосувалася доопрацювання звіту за 2018 рік та не була своєчасно реалізована, її подальше виконання втратило актуальність.

Таким чином, Кабінетом Міністрів України та Мінекономіки вживалися окремі заходи реагування, у тому числі системного характеру, спрямовані на реалізацію рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього заходу державного зовнішнього фінансового контролю, однак вони були недостатніми для повного впровадження рекомендацій та недопущення виявлених недоліків у подальшій діяльності.

ВИСНОВКИ

1. Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України на виконання вимог пункту 3 частини першої статті 8 Закону України від 25.12.2015 № 922-VIII "Про публічні закупівлі" (у редакції до змін, внесених згідно із Законом України від 19.09.2019 № 114

"Про внесення змін до Закону України "Про публічні закупівлі" та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель", які набрали чинності з 19.04.2020) подано Рахунковій палаті (лист від 30.03.2020 № 3305-04/21472-03 (вхідний № 593/05 від 31.03.2020)) Звіт, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель за 2019 рік (далі – щорічний Звіт за 2019 рік). Щорічний Звіт за 2019 рік, відповідно до вимог пункту 3 частини першої статті 8 Закону № 922 оприлюднено на офіційному вебпорталі Міністерства (у редакції, поданій Рахунковій палаті, та у редакції з позначкою "Візуалізована версія").

Результати аналізу щорічного Звіту за 2019 рік, здійсненого Рахунковою палатою на виконання вимог пункту 6¹ частини першої статті 7 Закону України від 02.07.2015 № 576-VIII "Про Рахункову палату" та у тримісячний термін з часу його оприлюднення і до розгляду на засіданнях комітетів Верховної Ради України та на пленарних засіданнях Верховної Ради України, засвідчили.

2. Підготовка щорічного Звіту за 2019 рік здійснювалася Міністерством за відсутності вимог до його структури та змісту, на необхідності встановлення яких Рахункова палата наголошувала за результатами відповідного аналізу щорічного Звіту за 2018 рік. Як наслідок, щорічний Звіт за 2019 рік сформовано Міністерством лише за кількісними і вартісними показниками процедур і предметів закупівель, що відбулися в електронній системі закупівель, а також показниками рівня конкуренції та кількості скарг. Щорічний Звіт за 2019 рік також містить узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель.

Наведені у щорічному Звіті за 2019 рік дані є недостатніми для надання належної оцінки стану функціонування системи публічних закупівель у 2019 році, а отже і оцінки стану досягнення основної мети діяльності у цій сфері, а саме щодо забезпечення ефективного та прозорого здійснення публічних закупівель, стану створення конкурентного середовища, запобігання проявам корупції та розвитку добросовісної конкуренції.

3. Міністерством, як Уповноваженим органом, що здійснює регулювання та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель (частина перша статті 7 Закону № 922), у щорічному Звіті за 2019 рік наведено аналіз стану виконання лише 10 з 17 функцій Уповноваженого органу. Зокрема, щорічний Звіт за 2019 рік не містить аналізу стану виконання Уповноваженим органом функцій із:

- забезпечення функціонування вебпорталу Уповноваженого органу та інформаційного ресурсу Уповноваженого органу, як вагомих інструментів створення, зберігання, оприлюднення та поширення інформації про публічні закупівлі, а також поширення інформації щодо застосування законодавства з питань публічних закупівель на практиці;

- наповнення інформаційного ресурсу Уповноваженого органу, як основи для забезпечення ефективної комунікації з суспільством;

- взаємодії з громадськістю з питань удосконалення системи публічних закупівель, як необхідної передумови залучення суспільства до прийняття рішень для підвищення прозорості та ефективності цієї діяльності;

- організації нарад та семінарів з питань закупівель, як складової процесу удосконалення системи публічних закупівель;

- розроблення та затвердження визначених законом порядків, примірної документації та форм, як важливого елементу забезпечення функціонування системи публічних закупівель;

- співробітництва з державними органами та громадськими організаціями щодо запобігання проявам корупції у сфері закупівель, як необхідної передумови підвищення довіри до здійснюваної діяльності;

- інформування громадськості про політику та правила публічних закупівель, як вагомого інструмента ефективної реалізації державної політики.

4. Щорічний Звіт за 2019 рік дає оцінку стану нормативно-правового регулювання сфери публічних закупівель, зокрема новій редакції Закону України "Про публічні закупівлі", прийняття якого обумовлюється, в першу чергу, необхідністю виконання міжнародних зобов'язань України у сфері публічних закупівель відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС та необхідністю усунення раніше виявлених недоліків при здійсненні публічних закупівель.

Проте щорічний Звіт за 2019 рік не відображає оцінку, зокрема, щодо стану:

- гармонізації законодавства України у сфері закупівель з відповідними нормами ЄС;

- реалізації Стратегії реформування системи публічних закупівель ("дорожньої карти").

5. Щорічний Звіт за 2019 рік не є достатнім і для надання належної оцінки стану розвитку електронної системи закупівель. Зазначені у ньому дані обмежуються лише повідомленнями про окремі заходи, які мали місце у 2019 році, що є недостатнім як для оцінки стану розвитку електронної системи закупівель, так і реалізації у цьому напрямку Стратегії.

Так, контрольний захід, зокрема, засвідчує, що щорічний Звіт за 2019 рік містить:

- інформацію щодо розроблення, з урахуванням практики ЄС, допоміжних інструментів, які використовуються замовниками та учасниками публічних закупівель;

- перелік із семи позицій, з яких три стосуються поліпшень електронної системи закупівель, а чотири – розроблення керівних документів, робота над якими, з огляду на відсутність їх в переліку затверджених документів (додатку 1 до щорічного Звіту за 2019 рік), ймовірно є незавершеною, а отже, замовниками та учасниками публічних закупівель такі документи не застосовуються;

- інформацію щодо запровадження у 2019 році в пілотному режимі сервісу "Prozorro Market" та практики укладання рамкових угод, яка не супроводжується аналітичними даними щодо отриманого ефекту.

У той же час у щорічному Звіті за 2019 рік відсутні:

- відомості про створення системи обміну між державними органами електронними документами та даними щодо учасників процедур закупівлі та аналізу сфери публічних закупівель (за винятком повідомлення про взаємодію електронної системи закупівель з інформаційними системами Державної фіскальної служби України щодо обміну інформацією про відсутність або наявність заборгованості (податкового боргу));

- інформація щодо стану запровадження технічних стандартів, зокрема спрямованих на забезпечення інтеграції єдиної інформаційної системи (вебпорталу) публічних закупівель до міжнародних систем, а отже, активізація спільної участі іноземних та вітчизняних суб'єктів господарювання у міжнародних публічних закупівлях (відповідно до Плану заходів щодо реалізації Стратегії реформування системи публічних закупівель ("дорожньої карти"), затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 175-р, запровадження таких технічних стандартів мало завершитися у 2019 році).

6. Недостатньо повною та змістовною у щорічному Звіті за 2019 рік є також інформація щодо міжнародної діяльності з питань публічних закупівель, у тому числі у зв'язку з відсутністю інформації про отримані практичні результати та оцінку стану виконання міжнародних зобов'язань у сфері публічних закупівель. Наведені дані переважно стосуються участі представників України у міжнародних заходах щодо обміну досвідом з питань публічних закупівель.

Зокрема, щорічний Звіт за 2019 рік не містить інформації щодо міжнародної діяльності із: узагальнення міжнародної практики здійснення закупівель; взаємодії з Європейською Комісією з метою імплементації глави 8 розділу IV Угоди про асоціацію з ЄС; гармонізації принципів та процедур публічних закупівель на умовах взаємності; запровадження в системі публічних закупівель міжнародних технічних стандартів; обміну інформацією про публічні закупівлі.

7. Питання професіоналізації сфери публічних закупівель у щорічному Звіті за 2019 рік розкриваються через висвітлення стану виконання відповідних функцій Міністерства, зокрема в частині підготовки та надання відповідей рекомендаційного характеру з питань публічних закупівель. Проте така інформація є не лише неповною, в окремих випадках суперечливою, а також недостатньою для надання відповідної оцінки.

Так, у щорічному Звіті за 2019 рік відсутня інформація щодо стану функціонування служби підтримки, створення якої на базі Міністерства передбачено Планом заходів щодо реалізації Стратегії (пункт 32).

Недостатньо коректною є окрема інформація, наведена у щорічному Звіті за 2019 рік, а саме щодо:

- кількості закладів вищої освіти, з якими співпрацює Міністерство (у щорічному Звіті за 2019 рік наведено показник – 44 заклади, проте на офіційному сайті міністерства (розділ "Публічні закупівлі", підрозділ "Професіоналізація"), на який є посилання у щорічному Звіті за 2019 рік, наведено перелік із 40 закладів);

розміщення на офіційному сайті міністерства калькулятора розрахунку кількості уповноважених осіб (розробленого Міністерством спільно з Київською школою економіки) за посиланням <https://ser.kse.ua>, який станом на 15.06.2020 був недоступний;

приведення у розділі звіту "Професіоналізація" інформації щодо заходів, вжитих з метою вирішення проблемних питань, пов'язаних з підвищенням ціни на нафтопродукти та пальне в договорах про закупівлю.

8. Щорічний Звіт за 2019 рік розкриває масштаби операцій, здійснених в електронній системі закупівель, так як містить статистичні дані щодо: кількості проведених закупівель від початку роботи електронної системи закупівель; кількості успішно завершених закупівель та їх очікувану вартість: загальної кількості організаторів та учасників закупівель; середньої кількості пропозицій на торги за період 2016 – 2019 років; різниці суми між очікуваною вартістю закупівель та сумою переможної пропозиції з моменту створення електронної системи закупівель. Отже, наводяться лише розрізнені показники, які фактично відображають лише стан функціонування електронної системи закупівель, але не містять загального аналізу електронної системи публічних закупівель в країні. При цьому такі окремі дані є не лише суперечливими, а й не відображають наявних тенденцій, які відбуваються в системі публічних закупівель, зокрема, на підставі вищезазначених показників не є можливим здійснити належний аналіз:

за джерелами фінансування публічних закупівель та їх структурою (державний бюджет, місцеві бюджети, інші джерела), а також за головними розпорядниками бюджетних коштів;

ефективного та прозорого забезпечення публічних закупівель;

створення конкурентного середовища, запобігання проявам корупції та розвитку добросовісної конкуренції у сфері публічних закупівель (зазначається про довіру представників бізнесу до публічних закупівель у зв'язку із збільшенням кількості замовників та учасників процедур закупівель, проте таке твердження не є достатньо обґрунтованим у щорічному Звіті за 2019 рік); недостатньо характеризує довіру представників бізнесу до публічних закупівель і приведений у щорічному Звіті показник середньої кількості пропозицій на торги 2,35 (законодавчо визначена норма для проведення процедури закупівлі – не менше двох пропозицій), особливо з урахуванням повідомлення Антимонопольного комітету України про зростання на 43 відс. у 2019 році кількості скарг (у порівнянні з 2018 роком);

тенденцій, які відбуваються в системі публічних закупівель.

Аналіз, зокрема, засвідчує.

8.1. Звітні дані щодо кількісних показників за процедурами закупівель (зокрема, щодо оголошених та звершених закупівель у розрізі здійснених процедур закупівель, організаторів, учасників за методами закупівель, укладених договорів з іноземними учасниками, відхиленних пропозицій) розкривають наявні масштаби закупівель в країні, однак не відображають джерел фінансування закупівель (державний бюджет, місцеві бюджети, інші джерела) та

економічної сутності очевидних тенденцій у сфері публічних закупівель, зокрема не здійснено аналіз таких показників, як:

- частка конкурентних (18,18 відс.) та неконкурентних (81,82 відс.) процедур закупівель у загальному обсязі завершених у 2019 році процедур, при тому, що у звітному періоді зменшилась на 5 відс. частка конкурентних на користь неконкурентних процедур закупівель;

- кількість укладених договорів з іноземними учасниками з точки зору відповідної участі українського бізнесу в міжнародних закупівлях.

8.2. Звітні дані щодо кількісних показників за предметами закупівель (зокрема, щодо завершених закупівель – товарів, робіт та послуг, розподілених за процедурами закупівель) представлені у вигляді діаграми, аналіз якої не наводиться, однак відповідні висновки та оцінка у звіті відсутні, що вказує на формальний підхід до висвітлення цього питання.

8.3. Звітні дані щодо вартісних показників за процедурами закупівель обмежені даними про очікувану вартість тендерів за процедурами, яка за основними повідомленнями становить у 2019 році 581,3 млрд грн, а різниця між очікуваною вартістю та переможними пропозиціями, яку названо економією, становить більше 28,2 млрд гривень.

Разом з тим зазначені відомості щодо "економії" коштів при закупівлях в обсязі 28,2 млрд грн є суперечливими, оскільки не ґрунтуються на аналізі чинників, які зумовили виникнення такого показника, зокрема на комплексі недоліків планування, у результаті яких можливе завищення очікуваної вартості закупівлі.

8.4. Звітні дані щодо вартісних показників за предметами закупівель обмежені відомостями про найбільші суми "економії" та переліком найдорожчих укладених договорів, у тому числі з іноземними учасниками, у розрізі найбільших значень предметів закупівель (за кодами), аналіз яких не наводиться, проте відповідні висновки та оцінка у звіті відсутні, що вказує на формальний підхід до висвітлення цього питання.

8.5. Незважаючи на значні обсяги даних, наведених у щорічному Звіті за 2019 рік з питання рівня конкуренції, їх належним чином не узагальнено та не проаналізовано, що суттєво знижує значущість поданої інформації для прийняття управлінських рішень.

Наприклад, із щорічного Звіту за 2019 рік вбачається, що у порівнянні з попереднім звітним періодом зменшилися більш ніж на 10 відс. кількість конкурентних процедур, а також на 24 відс. сума відповідних закупівель, проте цим фактам у щорічному Звіті за 2019 рік не надано належної оцінки, натомість зосереджено увагу на середній кількості пропозицій на торги, показник якої збільшився у 2019 році з 2,29 до 2,39, або на 4,4 відс., на підставі чого зроблено суперечливий висновок щодо наявності конкурентного середовища серед підприємців під час здійснення закупівель.

9. Аналіз даних, наведених у щорічному Звіті за 2019 рік з питань здійснення контролю у сфері закупівель, зокрема обсягів виявлених у 2019 році недоліків та порушень, які стосуються використання понад 74 млрд грн, та скарг на процедури закупівель (лотів), загальна вартість яких

перевищує 155 млрд грн, вказує на те, що неналежне виконання законодавства про закупівлі є масштабним та всеохоплюючим.

При цьому висновки до щорічного Звіту за 2019 рік зосереджують увагу на таких аспектах цієї проблеми:

- при здійсненні закупівель, вартість яких є меншою порогових меж, замовники мали можливість уникати використання ЕСЗ, у свою чергу проведення закупівель поза електронною системою закупівель не дає можливостей для здійснення громадського контролю за витрачанням коштів платників податків;

- зловживання правом оскарження процедури закупівлі низкою учасників, які, штучно затягуючи проведення такої процедури закупівлі, чинять тиск на замовників;

- недоліки в організації контролю у сфері закупівель використовуються як організаторами, так і недобросовісними учасниками закупівель, що в свою чергу призводить до порушень принципів законодавства та до неправомірного і неефективного витрачання публічних коштів.

Крім того, у щорічному Звіті за 2019 рік запропоновано низку заходів, зокрема щодо:

- законодавчого врегулювання закупівель, вартість яких дорівнює або перевищує 50 тис. грн, що дозволить забезпечити відкритість на всіх стадіях закупівель, підвищити рівень конкуренції на допорогових закупівлях, а також розширити ринок збуту для малого та середнього бізнесу;

- застосування нових підходів до оскарження процедур закупівель, необхідних у контексті зменшення можливості зловживань недобросовісними скаргниками механізмом оскарження;

- забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері та розвитку добросовісної конкуренції шляхом удосконалення взаємодії органів, уповноважених на здійснення контролю у сфері публічних закупівель;

- створення ефективної системи контролю, як невід'ємної складової системи публічних закупівель та важеля впливу на рівень правової дисципліни суб'єктів цієї сфери (Законом України від 19.09.2019 № 114-IX "Про внесення змін до Закону України "Про публічні закупівлі" та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель" внесено зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення та передбачено посилення відповідальності за правопорушення у сфері публічних закупівель і накладання стягнень).

10. Аналіз наявної інформації щодо вжиття заходів реагування на Рішення Рахункової палати за підсумками попереднього заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) засвідчив, що Кабінетом Міністрів України та Мінекономіки вживалися окремі заходи реагування, у тому числі системного характеру, спрямовані на реалізацію рекомендацій Рахункової палати, однак вони були недостатніми для усунення суттєвих недоліків, пов'язаних із:

- недостатньо дієвим контролем за станом виконання Плану заходів щодо реалізації Стратегії;
- невпровадженням регламенту підготовки щорічного звіту шляхом затвердження організаційно-розпорядчого акта.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Про результати аналізу щорічного звіту Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель, поінформувати Верховну Раду України.

2. Надіслати Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аналізу Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку..

3. Відомості про результати аналізу у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінетові Міністрів України і рекомендувати:

- з метою забезпечення належного виконання міжнародних зобов'язань України у сфері публічних закупівель відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС посилити контроль за станом виконання Стратегії;

- вжити заходів щодо встановлення:

вимог до структури та змісту щорічного звіту, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель;

порядку затвердження, оприлюднення та подання до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та Рахункової палати щорічного звіту, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель;

- доручити Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України в установленому порядку розглянути рішення Рахункової палати та затвердити відповідні заходи реагування.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аналізу надіслати Мінекономіки і рекомендувати вжити заходів щодо:

- встановлення:

вимог до структури та змісту щорічного звіту, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель;

порядку затвердження, оприлюднення та подання до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та Рахункової палати щорічного звіту, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель;

- недопущення при підготовці звіту, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати

здійснення контролю у сфері закупівель за наступні звітні періоди, недоліків, зазначених у рішенні Рахункової палати;

- обов'язкового включення до щорічного звіту аналітичних даних щодо аналізу як цінових пропозицій за групами товарів, робіт та послуг, так і цін, за якими здійснювалися закупівлі, та середніх цін, які склалися за групами товарів, робіт та послуг у звітному періоді по країні.

Член Рахункової палати

В. П. Богун

Основні функції Мінекономіки у сфері публічних закупівель та стан відображення їх виконання у щорічному звіті

Основні функції, визначені:			Стан відображення виконання основних функцій у Звіті Мінекономіки
Законом № 922 (частина перша статті 8)	Новою редакцією Закону № 922 (частина перша статті 9)	Положенням № 459 (пункт 4)	
розроблення і затвердження нормативно-правових актів, необхідних для виконання цього Закону (пункт 1)	розроблення і затвердження нормативно-правових актів, необхідних для виконання цього Закону, та регулювання державної політики у сфері закупівель (пункт 1)	здійснює нормативно-правове забезпечення державного регулювання у сфері державних та публічних закупівель (підпункт 95)	розділ "Формування політики, нормативно-правове регулювання сфери публічних закупівель та розвиток електронної системи закупівель" (сторінки 3 – 7) додаток 1 "Перелік нормативно-правових актів, розроблених та затверджених Мінекономіки"
аналіз функціонування системи публічних закупівель (пункт 2)	аналіз функціонування системи публічних закупівель (пункт 2)		розділ "Формування політики, нормативно-правове регулювання сфери публічних закупівель та розвиток електронної системи закупівель" (сторінки 3 – 7) розділ "Статистичні дані" (сторінка 12) розділ "Кількісні показники у розрізі процедур закупівель за 2019 рік" (сторінки 12 – 16) розділ "Кількісні показники у розрізі предметів закупівель" (сторінки 16 – 17) розділ "Вартісні показники у розрізі процедур закупівель" (сторінки 17 – 18) розділ "Вартісні показники у розрізі предметів закупівель" (сторінки 18 – 19) розділ "Рівень конкуренції" (сторінки 19 – 22) розділ "Скарги за даними органів контролю та ЕСЗ" (сторінки 23 – 24) розділ "Державна аудиторська служба України" сторінки 24 – 25) розділ "Державна казначейська служба України" (сторінки 25)
підготовка та подання не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним бюджетним роком, до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Рахункової палати щорічного звіту, (пункт 3)	підготовка та подання не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним бюджетним роком, до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Рахункової палати щорічного звіту, ... (пункт 3)	здійснює щороку підготовку та подання до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Рахункової палати звіту, ... (підпункт 96)	вступна частина (сторінка 2)
узагальнення практики здійснення закупівель, у тому числі міжнародної (пункт 4)	узагальнення практики здійснення закупівель, у тому числі міжнародної (пункт 4)	узагальнює практику здійснення закупівель, зокрема міжнародну, вивчає, узагальнює та поширює світовий досвід з питань закупівель (підпункт 97)	розділ "Міжнародна діяльність" (сторінки 7 – 9)
вивчення, узагальнення та поширення світового досвіду з питань закупівель (пункт 5)	вивчення, узагальнення та поширення світового досвіду з питань закупівель (пункт 5)		
забезпечення функціонування вебпорталу Уповноваженого органу та інформаційного ресурсу Уповноваженого органу (пункт 6)	забезпечення функціонування вебпорталу Уповноваженого органу та інформаційного ресурсу Уповноваженого органу (пункт 6)	забезпечує функціонування безоплатного вебпорталу уповноваженого органу з питань державних закупівель (підпункт 104)	не відображалися

Основні функції, визначені:			Стан відображення виконання основних функцій у Звіті Мінекономіки
Законом № 922 (частина перша статті 8)	Новою редакцією Закону № 922 (частина перша статті 9)	Положенням № 459 (пункт 4)	
наповнення інформаційного ресурсу Уповноваженого органу (пункт 7)	наповнення інформаційного ресурсу Уповноваженого органу (пункт 7)	забезпечує функціонування вебпорталу та інформаційного ресурсу з питань публічних закупівель, а також здійснює їх наповнення (підпункт 105)	не відображалися
взаємодія з громадськістю з питань удосконалення системи публічних закупівель (пункт 8)	взаємодія з громадськістю з питань удосконалення системи публічних закупівель (пункт 8)	взаємодіє з громадськістю з питань удосконалення системи публічних закупівель	не відображалися
організація нарад та семінарів з питань закупівель (пункт 9)	організація нарад і семінарів з питань закупівель (пункт 9)	і організовує наради та семінари з питань закупівель (підпункт 108)	не відображалися
міжнародне співробітництво у сфері закупівель (пункт 10)	міжнародне співробітництво у сфері закупівель (пункт 10)	здійснює міжнародне співробітництво у сфері закупівель (підпункт 98)	розділ "Міжнародна діяльність" (сторінки 7 – 9)
розроблення та затвердження визначених порядків, примірної документації та форм (пункт 11)	розроблення та затвердження визначених порядків, методик, примірної документації та форм (пункт 11)		не відображалися
надання узагальнених відповідей рекомендаційного характеру щодо застосування законодавства у сфері закупівель (пункт 12)	надання узагальнених відповідей рекомендаційного характеру щодо застосування законодавства у сфері закупівель (пункт 12)	надає роз'яснення щодо застосування законодавства у сфері державних закупівель (підпункт 99) надає узагальнені відповіді рекомендаційного характеру щодо застосування законодавства у сфері закупівель (підпункт 100)	розділ "Професіоналізація" (сторінки 9-12) додаток 2 "Перелік узагальнених листів рекомендаційного характеру"
надання безоплатних консультацій рекомендаційного характеру з питань закупівель на інформаційному ресурсі Уповноваженого органу (пункт 13)	надання безоплатних консультацій рекомендаційного характеру з питань закупівель на інформаційному ресурсі Уповноваженого органу (пункт 13)	надає на власному інформаційному ресурсі безоплатні консультації рекомендаційного характеру з питань закупівель (підпункт 101)	розділ "Професіоналізація" (сторінки 9 – 12)
розроблення примірних навчальних програм з питань організації та здійснення закупівель (пункт 14)		розробляє примірні навчальні програми з питань організації та здійснення державних та публічних закупівель (підпункт 103)	розділ "Професіоналізація" (сторінки 9 – 12)
інформування громадськості про політику та правила публічних закупівель (пункт 16)	інформування громадськості про політику та правила здійснення публічних закупівель (пункт 15)	інформує громадськість про політику та правила публічних закупівель (підпункт 102)	не відображалися

Основні функції, визначені:			Стан відображення виконання основних функцій у Звіті Мінекономіки
Законом № 922 (частина перша статті 8)	Новою редакцією Закону № 922 (частина перша статті 9)	Положенням № 459 (пункт 4)	
авторизація електронних майданчиків (пункт 17)	авторизація електронних майданчиків та прийняття рішення про відключення авторизованих електронних майданчиків від електронної системи закупівель (пункт 16)	проводить авторизацію електронних майданчиків (підпункт 107)	додаток 1 "Перелік нормативно-правових актів, розроблених та затверджених Мінекономіки" у частині наказів, що стосується роботи Комісії щодо розгляду питань діяльності електронної системи закупівель

Примітка. Не зазначені функції стосовно розгляду звернень щодо визначення та/або створення централізованих закупівельних організацій (підпункт 17 пункту 4 Положення № 459), а також щодо розроблення спільно з іншими органами методологій щодо особливостей здійснення закупівель у різних сферах та їх оприлюднення на інформаційному ресурсі Уповноваженого органу (підпункт 18 пункту 4 Положення № 459), які включено до Нової редакції Закону № 922.

**Стан реагування на висновки та рекомендації Рахункової палати
за результатами аналізу щорічного звіту Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, що містить аналіз функціонування
системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель
(рішення Рахункової палати від 28.05.2019 № 12-2)**

№ з/п	Рекомендація	Виконання рекомендацій станом на 15.06.2020	Результати
Відомості у формі рішення Рахункової палати про результати аналізу щорічного звіту Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель, надіслати Кабінетові Міністрів України і рекомендувати:			
1	вжити заходів щодо виконання Мінекономрозвитку та ДП "Прозорро" рішення Рахункової палати від 29.11.2018 № 30-4	Впроваджується. Перший віце-прем'єр-міністр України – Міністр економічного розвитку і торгівлі України дорученням від 26.07.2019 № 24268/1/1-19 зобов'язав Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Мінфін, АМКУ, Держаудитслужбу та Казначейство розглянути лист Рахункової палати України від 09.07.2019 № 04-2038, вжити заходів реагування та про результати поінформувати у встановлений строк Рахункову палату та Кабінет Міністрів. Загалом, аналіз матеріалів, наданих із цього питання Мінекономіки листом від 30.04.2020 № 3305-04/27819-03, свідчить, що Кабінетом Міністрів України вжито певних заходів з організації роботи стосовно опрацювання рішення Рахункової палати від 29.11.2018 № 30-4, проте вони не були достатніми для повного виконання наданих рекомендацій. Разом з тим встановлення фактичного стану справ щодо реалізації рекомендацій, зазначених у рішенні Рахункової палати від 29.11.2018 № 30-4, потребує здійснення контрольних заходів безпосередньо в Мінекономіки та ДП "Прозорро", які в межах цього заходу державного зовнішнього контролю (аудиту) не реалізовувалися.	Керівників центральних органів виконавчої влади спрямовано на вжиття заходів реагування.
2	проаналізувати стан виконання Мінекономрозвитку другого етапу Плану заходів щодо реалізації Стратегії реформування системи публічних закупівель ("дорожньої карти"), затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 175-р, та вжити заходів щодо його виконання	Впроваджується. Мінекономіки листом від 29.01.2020 № 3303-01/4348-01 надано Кабінету Міністрів України інформацію стосовно виконання основних напрямів Плану заходів у II півріччі 2019 року, яка переважно ґрунтується на положеннях Нової редакції Закону № 922. У зв'язку із зазначеним, а також наявністю незавершених заходів моніторинг фактичного стану впровадження Плану заходів щодо реалізації Стратегії реформування системи публічних закупівель ("дорожньої карти") залишається актуальним і надалі.	Вжито додаткових заходів контролю за виконанням Плану заходів щодо реалізації Стратегії реформування системи публічних закупівель ("дорожньої карти")
Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати Міністерству економічного розвитку і торгівлі України і рекомендувати:			
3	з урахуванням вимог підпункту 4 пункту 11 Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459,	Впроваджується. З указанного питання Мінекономіки поінформовано Рахункову палату, що затвердження організаційно-розпорядчого акта про порядок складання та оприлюднення звіту Законом № 922 у редакції, що діяла до 19.04.2020,	Запроваджено певні вимоги щодо змісту щорічного звіту

№ з/п	Рекомендація	Виконання рекомендацій станом на 15.06.2020	Результати
	затвердити організаційно-розпорядчий акт про порядок складання та оприлюднення звіту про результати щорічного аналізу Міністерством функціонування системи публічних закупівель та узагальненої інформації про результати здійснення контролю у сфері закупівель і дотримуватися його вимог при складанні щорічного звіту	не передбачено (листи від 06.08.2019 № 3305-04/32396-03 та від 21.08.2019 № 3305-04/35231-03). Разом з тим до Нової редакції Закону № 922 (введеної в дію з 19.04.2020) включено норму (пункт третій частини першої статті 9), згідно з якою до основних функцій Уповноваженого органу належить, зокрема, підготовка та подання не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним бюджетним роком, до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Рахункової палати щорічного звіту, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель (щодо кількісних і вартісних показників закупівель у розрізі процедур і предметів закупівель, рівня конкуренції, кількості скарг) та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель.	
4	розробити план заходів щодо доопрацювання звіту Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель за 2018 рік, з метою розгляду його на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики	Не виконано. Подальше виконання втратило актуальність. Невиконання рекомендації Мінекономіки пояснено в листі від 30.04.2020 № 3305-04/27819-03, у якому зазначено, що доопрацювання звіту Законом № 922 не передбачено. Зважаючи на те, що вказана рекомендація стосувалася доопрацювання звіту за 2018 рік та не була вчасно реалізована, її подальше виконання втратило актуальність.	—
5	підготувати та подати Кабінету Міністрів України проект змін до Закону України "Про публічні закупівлі" у частині приведення його норм у відповідність з вимогами директив Європейського Союзу у сфері публічних закупівель та стандартів Угоди Світової організації торгівлі про державні закупівлі	Виконано. Кабінетом Міністрів України та Мінекономіки забезпечено підготовку, узгодження та прийняття Верховною Радою України Закону України 19.09.2019 № 114-IX "Про внесення змін до Закону України "Про публічні закупівлі" та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель", метою якого є адаптація законодавства України до acquis (доробку) Європейського Союзу на виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.	Законом України 19.09.2019 № 114-IX "Про внесення змін до Закону України "Про публічні закупівлі" та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель" викладено Закон № 922 у новій редакції
6	вжити заходів щодо створення технічних та організаційних умов для визначення в ЕСЗ джерел фінансування публічних закупівель з метою визначення показників економії бюджетних коштів, зокрема коштів Державного бюджету України	Виконано. Мінекономрозвитку видано наказ від 21.03.2019 № 463 "Про внесення змін до наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 22 березня 2016 року № 490" (зареєстрований в Мін'юсті 11.04.2019 за № 386/33357), яким внесено зміни до форм документів у сфері публічних закупівель.	Внесено зміни до форм документів у сфері публічних закупівель, зокрема спрямованих на ідентифікацію джерел фінансування